

Crna Gora
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma
Direktorat za razvojne politike u turizmu

PLAN PRIPREME LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2023. GODINE

Podgorica, mart 2023. godine

SADRŽAJ:

1. Uvod	3
2. Plan pripreme ljetnje turističke sezone 2023. godine na nivou institucija	4
2.1. Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma.....	4
2.2. Ministarstvo kapitalnih investicija.....	8
2.3. Ministarstvo unutrašnjih poslova – Uprava policije.....	9
2.4. Ministarstvo zdravlja – Institut za javno zdravlje.....	10
2.5. Nacionalna turistička organizacija Crne Gore.....	11
2.6. Privredna komora Crne Gore.....	13
2.7. Zavod za zapošljavanje Crne Gore.....	13
2.8. Uprava za inspekcijske poslove.....	14
2.9. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.....	15
2.10. Uprava za saobraćaj.....	16
2.11. Aerodromi Crne Gore.....	16
2.12. To Montenegro doo.....	18
2.13. JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.....	21
2.14. Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić.....	18
2.15. CEDIS.....	21
2.16. JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.....	24
2.17. JP za nacionalne parkove Crne Gore.....	25
2.18. Skijališta Crne Gore d.o.o.....	27
3. Plan pripreme ljetnje turističke sezone 2023. godine na nivou lokalnih samouprava	27
3.1. Primorski region (Ulcinj, Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi).....	27
3.2. Središnji region (Glavni grad Podgorica, Zeta, Prijestonica Cetinje, Danilovgrad, Nikšić).....	31
3.3. Sjeverni region (Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Pljevlja, Berane, Plužine, Rožaje, Plav, Gusinje, Petnjica, Andrijevica, Šavnik).....	34
4. Zaključne napomene	40

1. UVOD

U skladu sa programom rada Vlada Crne Gore za 2023. godinu, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma (u daljem tekstu „MERT“) izradilo je predlog Plana pripreme ljetnje turističke sezone 2023. godine (u daljem tekstu „Plan“).

Cilj izrade Plana je definisanje smjernica i preduslova za kvalitetniju pripremu i odvijanje ljetnje turističke sezone koji će doprinijeti povećanju i kvantitativnih efekata. Dokumentom su obuhvaćeni projekti i aktivnosti koje će institucije i preduzeća na državnom i lokalnom nivou, realizovati direktno ili kroz indirektni angažman usmjeren ka kreiranju turističkog proizvoda Crne Gore. Dakle, očekivanja od ovog dokumenta su usmjerena ka stvaranju dobrog poslovnog ambijenta i realizaciji respektabilnih finansijskih rezultata, kroz angažman svih relevantnih stejkholdera. Ovo znači da izbalansirano planiranje predstavlja bitan preduslov postizanja željenih rezultata i to kroz maksimiziranje pozitivnih i minimiziranja pojava sa evenutlanim negativnim dejstvom na tok turističke sezone.

Planirane aktivnosti, pored ostalog, usmjerene su ka unapređenju kvaliteta sveukupne turističke ponude. Generalno, ovo se postiže podizanjem kvaliteta infrastrukture, kvaliteta usluga, stvaranjem diverzifikovane ponude usmjerene ka različitim ciljnim grupama i emitivnim tržištima. Takođe, bitni su efekti u smislu smanjenja sive ekonomije, podsticanja zapošljavanja domaće radne snage, bolje avio-povezanosti i bolje pozicioniranosti destinacije uz dominantnu primjenu savremenih digitalnih kanala komunikacije i promocije.

Uočava se tendencija kreiranja turističkih sadržaja u produženom roku, s ciljem da destinacija bude brendirana kroz ponudu tokom 365 dana u godini. Dakle, trend smanjenja sezonalnosti je očigledan, pa se na isti način potencira značaj smanjenja regionalnog disbalansa. Osim poboljšane ponude Sjevernog regiona, značajno je unaprijediti povezivanje turističkih klastera, definsanih u Strategiji turizma Crne Gore 2022-2025. godine. U tom smislu, povezivanje ponude Primorskog i Sjevernog regiona, uz neizostavne atrakcije Centralnog regiona, rezultiraće boljim ekonomskim efektima za lokalnu zajednicu i državu, kao i smanjenjem regionalnog disbalansa. Dakle, potrebno je podstaći turističku privredu da definiše kombinovane paket aranžmane koji će Crnu Goru prezentirati kao kompaktnu ponudu.

Bez dileme, krajnji rezultati predstojeće turističke sezone, između ostalog, zavisice i od koordiniranih aktivnosti svih stejkholdera, posebno u segmentu prevazilaženja potencijalnih izazova. Kroz rad Koordinacionog tijela za pripremu i praćenje odvijanja turističkih sezona, uspostavljena je sinregija i zajedničko djelovanje svih donosioca odluka iz oblasti turizma. Imajući u vidu brojne aktivnosti koje su planirane od strane institucija i preduzeća kako bi sezona bila što bolje pripremljena, očekivanja su da će doći do porasta turističkog prometa, prihoda od turizma i broja noćenja inostranih gostiju. Pored navedenog, težnja je inicirati veću posjećenost turista sa visokoplatežnih tržišta, povećanje potrošnje po turisti, kao i period boravka na našoj destinaciji.

Želimo istaći da se brojne aktivnosti razmatrane u ovom Planu odvijaju u kontinuitetu. Neke će biti realizovane u periodu predsezone (I-II kvartal), dok se određene vezuju za tok sezone, s akcentom na produžetak njenog trajanja. Takođe, Koordinaciono tijelo će kroz sinergijsko djelovanje nastaviti koordiniranjem rada svih stejkholdera.

U nastavku slijedi pregled aktivnosti planiranih od strane stejkholdera koji učestvuju u formiranju turističkog proizvoda Crne Gore, a u susret ljetnjoj turističkoj sezoni 2023. godine.

2. PLAN PRIPREME LIJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2023. GODINE NA NIVOU INSTITUCIJA

2.1. MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA I TURIZMA (MERT)

➤ Direktorat za razvojne politike u turizmu

- **Koordinaciono tijelo za pripremu i praćenje odvijanja turističkih sezona** - zadatak ovog tijela je da u saradnji sa svim učesnicima u formiranju turističkog proizvoda, obezbijedi uslove za nesmetano odvijanje turističke sezone i to kroz mjere i aktivnosti usmjerene ka minimiziranju potencijalnih izazova. Sjednice KT se održavaju u kontinuitetu, tokom cijele godine, dok se intenzivna komunikacija članova KT sprovodi putem viber službenog profila. Ovaj Plan će biti na agendi sledeće sjednice KT-a, zakazanoj za 7. april t.g.,
- **Međunarodna konferencija turizma, "Bridging Tourism Destinations"** - Konferencija se organizuje sa ciljem boljeg pozicioniranja i promocije destinacije na međunarodnom tržištu. Počasni partner biće Ministarstvo turizma Republike Maldiva, čija će visoka delegacija, predvođena Ministrom, uzeti učešća i prenijeti iskustva ove, po mnogim istraživanjima, najatraktivnije turističke destinacije na svijetu. Konferencija će biti prilika da se kroz brojne panel diskusije, prezentacije, focus grupe, pokrenu značajnije teme, a biće otvorena ministarskim panelom. Pored vladinih zvaničnika, učesnici konferencije biće renomirani turistički eksperti iz oblasti turizma. Iako crnogorska konferencija nije u godišnjem programu UNWTO-a, zbog odlične međuinstitucionalne saradnje, potvrdili su učešće na najvećem nivou. **Rok:** 11-12.maj t.g. (sa pred i post konferencijskim aktivnostima za učesnike/delegate, 10-14. maj t.g.),
- **Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu** - Cilj Programa je diverzifikacija i unapređenje kvaliteta turističke ponude, sa pratećim efektom poboljšanja promocije destinacije, boljeg pozicioniranja na visokoplatežnim tržištima, a u pravcu generisanja većih prihoda u turizmu, smanjenja sezonalnosti, regionalnog disbalansa, povećanje stepena iskorišćenosti smještajnih kapaciteta, potrošnje turista i dužine njihovog boravka na destinaciji. Ovim Programom, kroz komisijski angažman, biće definisane mjere koje će sprovesti korisnici sredstava, uslovi, iznos, kriterijumi i postupak dodjele sredstava. **Rok:** II Q,
- **Poboljšanje avio dostupnosti** - Imajući u vidu da je Crna Gora dominantno avio-destinacija, naše aktivnosti su usmjerene ka poboljšanju avio-dostupnosti, prije svega iz zemalja Centralne, Zapadne i Sjeverne Evrope, kao i ostalih visokoplatežnih tržišta. Pored mreže destinacija, radimo i na smanjenju sezonalnosti i intenziviranju avio-povezanosti u periodu pred i post sezone. Shodno navedenom, MERT u saradnji sa brojnim inostranim partnerima, ulaže napore da poboljša avio dostupnost naše zemlje. Angažman karakteriše i intenzivna saradnja sa Air Montenegrom, Aerodromima Crne Gore, kao i sa hotelijerima, NTO CG i dr. Pored 14 postojećih, lista strateških ruta je od ove godine dopunjena sa 3 nove rute, i to Podgorica-Marsej, Podgorica-Dablin i Podgorica-Veće (Njemačka, granica sa Holandijom). Cilj definisanja strateških ruta je davanje podsticaja aviokompanijama za realizaciju letova ka/od značajnih emitivnih tržišta kako bi se stimulisalo turističko kretanje. Takođe, intenzivna komunikacija sa Isr Airom, Lux Airom, Air

Astanom, Flynasom i drugim avio kompanijama, utiće na intenziviranje turističkih kretanja, u smislu povećanja broja frekvencija i potencijalnog produžetka perioda letjenja,

- **Vizne olakšice/vizne liberalizacije** - Realizovana je intenzivna komunikacija sa predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova i Uprave policije u pravcu definisanja viznog statusa i olakšica za putovanja turista sa važnih emitivnih tržišta za Crnu Goru. Na sjednici Vlade, održane 15. februara t.g., donijete su Odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja viza za državljane Republike Jermenije i Republike Kazahstan, za period od 1.04. do 31.10. t.g., za turistička putovanja u Crnu Goru, za boravak do 30 dana, sa važećom putnom ispravom bez vize. Vlada je na sjednici održanoj 16. marta t.g. usvojila odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja viza za državljane Kraljevine Saudijske Arabije, Arapske Republike Egipat i Republike Uzbekistan, za period 01.04. do 31.10.t.g. S obzirom na interesovanje turističkih agencija za organizovanje turističkih dolazaka sa ovih tržišta, očekujemo da će se donošenjem ovih odluka dodatno stimulisati povećanje prihoda od turizma sa pomenutih tržišta,
- **Organizovani turistički dolasci iz NR Kine** – u intenzivnoj komunikaciji sa MVP, UP i turističkim agencijama, radimo na intenziviranju turističkih tokova iz NR Kine, s obzirom na visoki potencijal ovog tržišta. Ove godine se bilježi povećano interesovanje za organizovane turističke dolaske. Prema evidenciji koju vodi MERT, trenutno 9 crnogorskih agencija ima svoje aranžmane za turiste iz NR Kine. Trend na evropskom tržištu je očigledan, a to je povratak kineskih turista u velikim brojevima, njihovo produženo zadržavanje na destinacijama koje nisu istražene i regionalni obilazak. U tom smislu, očekuje se povratak ovog visokoplatežnog tržišta,
- **Unapređenje bilateralne saradnje u oblasti turizma** – u sklopu aktivnosti bilateralne saradnje sa drugim državama, a u domenu turizma, MERT, između ostalog, sprovodi aktivnosti na izradi međunarodnih ugovora (sporazuma/memoranduma) o saradnji u oblasti turizma. U februaru t.g. formirana je zajednička Radne grupe za turizam shodno Sporazumu sa Republikom Srbijom, u cilju jačanja postojeće bilateralne saradnje. U intenzivnoj smo komunikaciji sa Izraelom i Kraljevinom Saudijske Arabije, pa očekujemo finalizaciju memoranduma o saradnji iz oblasti turizma,
- **Edukacija u segmentu fiskalizacije, kreiranja i promocije proizvoda i upoznavanje sa zakonskom regulativom** – MERT je u fazi organizacije radionica za izdavaoce privatnog smještaja i za vlasnike seoskih domaćinstava. Edukacija će se vršiti u saradnji sa LTO-ima, Upravom prihoda i carina, NTOCG i Udruženjima koja okupljaju izdavaoce privatnog smještaja i vlasnike seoskih domaćinstava. Cilj ove aktivnosti je smanjenje sive zone poslovanja kroz unapređenje fiskalizacije i poboljšanje sistema registracije turista. **Rok:** IIQ,
- **Unapređenje obrazovanja kadra u turizmu** – U saradnji sa predstavnicima Fakulteta za turizam i hotelijerstvo, Univerziteta Mediteran - Fakultet za turizam, Centra za stručno obrazovanje, PK CG i Ministarstva kulture i medija, MERT preduzima aktivnosti na planu unapređenja ljudskih resursa, znanja i vještina u turizmu i to kroz pripremu plana za unapređenje znanja turističkih vodiča, zatim za organizovanje obuke za dobijanje licenci za planinske vodiče, vodiče za kanjoning, speleološke vodiče, kajaking i dr., kao i za unapređenje obrazovnih programa za kadrove u turizmu.
- **Uređenje i održavanje planinskih staza** - Ministarstvo je formiralo Radnu grupu koja kontroliše uslove propisane Javnim pozivom za odabir domaćina planinarskih staza i njihovo uređenje. Pored toga, zadatak Radne grupe je da sagleda razvojne potencijale planinskog turizma Crne Gore i

predloži Planinarskom savezu koje staze iz Nacionalne mreže planinarskih staza treba dodatno urediti i promovisati. RG čine predstavnici MERT-a, Ministarstva sporta, NTO, JP Nacionalni parkovi Crne Gore, Planinarskog saveza i predstavnici planinara. **Rok:** IIQ,

- **„Durmitorski prsten“** - projekat koji je ušao u Kapitalni budžet za t.g., odnosi se na uređenje vidikovaca duž panoramske rute Durmitorski prsten. Uprava za kapitalne projekte je u obavezi da pripremi projektnu dokumentaciju i sprovede tender za izbor najpovoljnijeg ponuđača, te izvrši predmetno uređenje. **Rok:** IIIQ,
- **Uređenje ekološko - rekreativne staze „Obod“** u dijelu obnavljanja markacije, postavljanja signalizacije, postavljanja kanti za smeće, klupa, edukativnih tabli i dr. **Rok:** IIQ,
- **Biciklistički turizam** – u toku su aktivnosti koje se tiču definisanja potencijala i dodatnog podsticaja biciklističkog turizma na teritoriji Crne Gore,
- **Zdravstveni turizam** – U toku je organizacija seminara, shodno AP Programa razvoja zdravstvenog turizma. Cilj seminara je upoznavanje turističko-ugostiteljske privrede sa segmentom zdravstvenog turizma, u pravcu kreiranja zdravstveno turističke ponude, koja će se plasirati do krajnjeg potrošača. Edukaciju će sprovoditi predstavnici relevantnih institucija. Na ovaj način će se diverzifikovati ovaj segment turističke ponude i doprinijeti produžetku glavne turističke sezone. **Rok:** kontinuirano,
- **Realizacija aktivnosti iz prvog prioriteta Programa razvoja zdravstvenog turizma CG**, „Unapređenje zakonodavnog okvira“, što predstavlja osnovu za jačanje zdravstvenog turizma u Crnoj Gori. U cilju osiguravanja kvaliteta usluga, smanjivanja rizika za potencijalne korisnike, kao i promociju ovog oblika turizma, u kontinuitetu dajemo doprinos u definisanju zakonskih rešenja. U toku je izmjena Zakona o zdravstvenoj zaštiti kojim je obuhvaćen i segment zdravstvenog turizma, koji je po prvi put normativno prepoznat u ovom zakonu,
- **Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine** – Uporedo sa izvještajem o realizaciji aktivnosti planiranih godišnjim Akcionim planom za 2022. godinu, sprovodi se i priprema Akcionog plana za 2023. god. Praćenje realizacije aktivnosti planiranih Akcionim planom vrši se kroz rad Operativnog tima i radnih grupa. **Rok:** kontinuirano,
- **Izrada Programa razvoja ruralnog turizma Crne Gore sa Akcionim planom 2022-2025. godine** – U cilju daljih aktivnosti na unapređenju ruralnog turizma u Crnoj Gori, MERT je pokrenulo izradu novog Programa razvoja ruralnog turizma sa Akcionim planom 2022-2025. godine. Ovaj Program je nastavak ranijeg Programa koji se odnosio na razvoj ruralnog turizma sa Akcionim planom 2019-2021. godine i prelaznim Akcionim planom za 2022. godinu. Aktivnosti koje će se sprovoditi tokom predsezona, sezone i post sezone a tiču se obaveza iz Akcionog plana, odnosiće se na osmišljavanje mjera podrške male vrijednosti za seoska domaćinstva, podršku mladim seoskim domaćinima i domaćicama, izradu aplikacije za seoska domaćinstva koja će na jednom mjestu obuhvatiti sva registrovana domaćinstva u Crnoj Gori i njihovu ponudu. **Rok:** IQ,
- **Turistička signalizacija na graničnim prelazima** - U cilju unapređenja kvaliteta turističke signalizacije, usled neadekvatnog stanja većeg broja znakova dobrodošlice koji ne odgovaraju standardima iz važećeg Pravilnika o saobraćajnoj signalizaciji, MERT je raspisalo i realizovalo Javnu nabavku za izbor najpovoljnijeg ponuđača za izradu saobraćajnih znakova dobrodošlice koji će biti

postavljeni na najfrekventnijim drumskim graničnim prelazima u Crnoj Gori (17 graničnih prelaza). Postavljanje signalizacije se očekuje do početka ljetnje sezone. **Rok:** IIQ,

- **Bilbordi na graničnim prelazima** – u saradnji sa NTO i HG „Budvanska rivijera“, biće postavljeni informativno-promotivni bilbordi na svim graničnim prelazima. Sadržaj turističke ponude koji će biti prezentovan na ovim bilbordima, može se mijenjati u skladu sa potrebama. **Rok:** II - IVQ,
- **Pozicioniranje destinacije na međunarodnim tržištima** - U saradnji sa NTO CG i turističkom privredom, MERT je u prethodnom periodu, učestvovalo na značajnim međunarodnim sajmovima i berzama i to u Tel Avivu, Ljubljani, Beogradu, Berlinu, Beču. Efekti sa navedenih tržišta se očekuju, uz napomenu da je Crna Gora i dalje nedovoljno prepoznata destinacija, posebno na visokoplatežnim tržištima, što predstavlja izazov. U tom smislu, MERT je podržao niz projekata koji se tiču promocije, a najznačajniji je projekat sa BBC-ijem, čija realizacija slijedi u saradnji sa NTO,
- **Saradnja sa međunarodnim organizacijama** – kontinuirana saradnja sa renomiranim institucijama i organizacijama iz oblasti turizma, utiče na bolje pozicioniranje Crne Gore na međunarodnom tržištu. Ovdje prije svega treba istaći saradnju sa UNWTO (United Nations World Tourism Organization) i GSTC (Global Sustainable Tourism Council). Obje organizacije predstavljaju podršku u smislu praćenja savremenih trendova i iznalaženja rešenja za izazove sa kojima se suočava turistička industrija. Učešće na brojnim međunarodnim konferencijama, takođe predstavlja doprinos boljem brendiranju Crne Gore kao značajnog turističkog aktera, što zasigurno utiče i na bolje mapiranje destinacije sa aspekta turističke tražnje,
- **Praćenje turističkog prometa** – Obrada raspoloživih podataka o ostvarenom turističkom prometu u kolektivnom smještaju (dolasci i noćenja turista po opštinama i po zemljama pripadnosti). Izvor podataka je zvanični obrađivač statistike Uprava za statistiku - Monstat. Takođe, praćenje prometa u turizmu vrši se na osnovu izvještaja koje dostavljaju Nacionalni parkovi Crne Gore, Aerodromi Crne Gore, kao i na osnovu Izvještaja NTOCG “stanje na dan”. Tokom trajanja ljetnje turističke sezone, praćenje turističkog prometa vrši se i na nedeljnom nivou na osnovu izvještaja sa graničnih prelaza koje dostavlja Uprava policije. **Rok:** kontinuirano,
- **Turistička valorizacija atraktivnih lokaliteta** – Turistička ponuda za predstojeću sezonu na području Pljevalja (selo Mataruge, na putnom pravcu Pljevlja – Vrulja) obogaćena je uređenom turističkom infrastrukturom - vidikovcem “Meandri Ćehotine”, sa čijeg se postavljenog platoa, omogućava atraktivan pogled na Meandre Ćehotine. Vidikovac se nalazi na području koje gravitira panoramskoj ruti “Kruna Crne Gore”. Na taj način, vidikovac će znatno obogatiti ponudu rute,
- **Digitalizacija turističke ponude** – aktivnost se realizuje u okviru projekta “Due Mari – Next Generation Tourism Development” - koji se realizuje pod okriljem programa IPA Interreg CBC Italija-Albanija-Crna Gora. U toku je završna faza na izradi zajedničke virtuelne platforme sa 360VR fotografijama, video sadržajima i drugim informacijama za lokalitete kulturne i prirodne baštine u Crnoj Gori. Platforma će biti dostupna do početka ljetnje turističke sezone 2023. godine. Takođe, replika prve štamparske prese na Balkanu – Štamaparije Crnojevića, obogatiće ponudu iz segmenta kulturnog turizma do početka sezone.

Najnovije na dan 22. mart t.g. - U cilju dodatne koordinacije aktivnosti vezanih za avio-saobraćaj, a koje se odnose na ovaj Plan, s obzirom da je Crne Gora dominantno avio-destinacija, u kontinuitetu se organizuju sastanci sa vodećim stejkholderima. Poslednji među njima je održan 22. marta t.g., sa predstavnicima Aerodroma CG, Air Montenegro, NTO CG, PKCG i turističkih agencija, preporučenih od strane pomenutih subjekata. Na sastanku je definisano niz zajedničkih aktivnosti, a prije svega učešće u Road show promociji destinacije na Bliskom istoku i Kazahstanu. Takođe, dogovoreno je intenzivnije povezivanje sa avio-kompanijama sa visokoplatežnih tržišta i učešće u njihovim promotivnim aktivnostima, kao i učešće na Međunarodnoj konferenciji čiji će domaćin biti MERT.

Direktorat za investicije i razvoj konkurentnosti u turizmu

- **Realizacija projekta žičare Kotor-Lovćen** - potpisivanjem Ugovora o koncesiji započet je projekat izgradnje najsavremenije turističke žičare koja će omogućiti prevoz putnika i ostvariti pozitivan ekonomski efekat na cijelu regiju, ali i dodati novu vrijednost turističkoj ponudi Crne Gore. Radovi na izgradnji ove jedinstvene atrakcije započeti su 12. jula 2022. godine. Vrijednost projekta je cca 20 miliona eura. Žičara će biti dugačka cca 4 km, kapaciteta 1.200 putnika po jednom satu, dok će vrijeme putovanja biti nepunih 11 minuta. Polazna stanica predviđena je u Kotoru, a krajnja u selu Kuk na Lovćenu. **Rok:** IIQ,
- **Rekonstrukcija tvrđave Mamula - stavljanje u funkciju luksuznog hotela „Mamula Island“.** U pitanju je hotel, muzejskog karaktera, sa 32 hotelske sobe, ugostiteljskim objektima, spomen sobom, sportskim, edukativnim i pratećim sadržajima. Investicionim programom predviđeno je da će do 200 radnih mjesta biti direktno i indirektno otvoreno tokom rada hotela. **Rok:** IIQ,

➤ **Direktorat za upravni postupak i izradu propisa iz oblasti turizma i ugostiteljstva**

- Izdavanje odobrenja za obavljanje turističke i ugostiteljske djelatnosti kao i dodjela kategorije za ugostiteljske objekte. **Rok:** kontinuirano.

2.2. MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA

➤ **Direktorat za pomorski saobraćaj, sigurnost plovidbe, zaštitu od zagađenja i pomorsku privredu**

Aktivnosti Lučkih kapetanija Kotor i Bar biće usmjerena u pravcu:

- izdavanja vinjeta stranim jahtama i čamcima i
 - prihvata i otpreme brodova i drugih plovnih objekata.
- Iznos planiranih sredstava za navedene aktivnosti je 40.000 €. **Rok:** kontinuirano.

➤ **Direktorat za drumski saobraćaj i homologaciju vozila**

- unapređenje drumske povezanosti u unutrašnjem linijiskom prevozu (uspostavljeno je 348 međugradskih termina vožnje),
- unapređenje drumske povezanosti u međunarodnom drumskom prevozu (uspostavljeno je oko 200 međunarodnih linija sa Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Albanijom, Kosovom, Sjevernom Makedonijom, Hrvatskom, Njemačkom, Turskom i Luksemburgom).

➤ **Direktorat za željezničku infrastrukturu i saobraćaj**

- realizacija aktivnosti u pravcu redovnog održavanja i remonta spavaćih, kušet i sjedećih putničkih vagona za potrebe međunarodnog prevoza kao i remont elektromotornog voza za potrebe lokalnog putničkog saobraćaja. **Iznos uložениh sredstava:** 1.500.000,00 €,
- prevoz kupača na relaciji Podgorica-Sutomore i Nikšić-Sutomore,
- uvođenje posebnih turističkih i agencijskih vozova na svim realacijama u svrhu organizacije aktivnosti vezane za prevoz putnika za organizovane kulturne događaje, prevoz putnika do atraktivnih turističkih destinacija koje se nalaze u blizini pruge,
- realizacija saobraćaja u varijanti elektromotornih garnitura i klasičnih garnitura lokomotive i 3 putnička vagona, po potrebi, na relaciji Bar – Kolašin. Cilj je da se zainteresovanim korisnicima obezbijedi vožnja kroz atraktivne predjele.

➤ **Direktorat za vazdušni saobraćaj**

Ovaj direktorat vrši poslove koji se odnose na pripremu i ocjenu razvojnih investicionih projekata koji su od interesa za Crnu Goru, kao i vođenje razvojne politike, praćenje stanja i preduzimanje mjera iz oblasti vazdušnog saobraćaja. Pregled destinacija sa kojima Crna Gora planira avio saobraćaj tokom ljetnje sezone, prikazan je u izvještaju dostavljenom od strane AD „Aerodromi Crne Gore“.

2.3. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA – UPRAVA POLICIJE

Ministarstvo unutrašnjih poslova, u saradnji sa Upravom policije, planira realizaciju sledećih aktivnosti u pravcu pripreme ljetnje turističke sezone:

- sprovođenje kampanja podizanja svijesti građana o prevenciji i zaštiti od požara. **Iznos planiranih sredstava (IPS): Rok:** IIQ,
- održavanje sastanaka sa komandirima službi zaštite i spašavanja i drugim subjektima sistema zaštite i spašavanja na temu pripreme ljetnje požarne sezone. **Rok:** IIQ,
- održavanje Regionalne konferencije o pripremljenosti za reagovanje u slučaju šumskih požara i požara na otvorenom prostoru. **IPS:** 10.000 €. **Rok:** IIQ,
- promocija broja 112 i servisa koje pruža Operativno-komunikacioni centar 112, kao važnog resursa za turiste koji dolaze u Crnu Goru. **Rok:** IIQ,
- održavanje regionalne terenske vježbe za postupanje sa osobama sa invaliditetom - OSI u slučaju elementarnih nepogoda, SEE ME projekat. **IPS:** 8.627€. **Rok:** IIQ,
- formiranje Štaba operativne akcije „Ljeto 2023“. **Rok:** IIQ,
- donošenje Plana mjera i aktivnosti UP za ljetnju turističku sezonu 2023.g. **Rok:** IIQ,
- priprema Plana ispomoći OB u primorskim opštinama. **Rok:** IIQ,
- realizacija Plana mjera i aktivnosti UP za ljetnju turističku sezonu 2023. godine. **Rok:** II – IIIQ,
- realizacija Plana ispomoći OB u primorskim opštinama. **IPS:** 333.000 €. **Rok:** II – III Q,
- realizacija Protokola o saradnji, u vidu razmjene i angažovanja 20 policijskih službenika shodno projektu „Sigurna turistička sezona“ iz drugih država i to: Srbije, Hrvatske, Albanije, S. Makedonije, Italije, Rumunije i Češke. **IPS:** 67.000 €. **Rok:** IIIQ.
- sprovođenje procedura rada na poslovima graničnih provjera, preduzimanje mjera i radnji na sprečavanju i otkrivanju lica u nezakonitom prelasku državne granice i drugih vidova narušavanja režima prelaska državne granice, kontrola lica, stvari i saobraćajnih sredstava, sprovođenje graničnih provjera na prvoj i drugoj liniji rada na graničnim prelazima. **Rok:** kontinuirano,
- preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti na otkrivanju i suzbijanju svih vidova prekograničnog kriminala i nezakonitih migracija. **Rok:** kontinuirano,

- održavanje sastanaka sa predstavnicima graničnih policija susjednih zemalja radi usklađivanja zajedničkih aktivnosti na poslovima granične kontrole, a koje se tiču sprečavanja prekograničnog kriminala, nezakonitih migracija i efikasnije razmjene informacija u skladu sa potpisanim sporazumima i protokolima, te rad zajedničkih patrola shodno potpisanim sporazumima o sprovođenju zajedničkih akcija. **Rok:** IIQ,
- izrada Plana aktivnosti za preduzimanje mjera pojednostavljene procedure prelaska državne granice na graničnim prelazima za vrijeme ljetnje turističke sezone 2023. godine,
- sprovođenje aktivnosti na kontroli kretanja i boravka stranih državljana i sprječavanja i otkrivanja nezakonitih migracija. **Rok:** kontinuirano,
- sprovođenje aktivnosti u cilju efikasne implementacije sporazuma o readmisiji sa susjednim zemljama, posebno sa Albanijom, u dijelu nadležnosti Sektora granične policije. **Rok:** kontinuirano,
- sprovođenje pojačanih kontrola kretanja i boravka stranaca u cilju suzbijanja nezakonitih migracija i nezakonitog rada stranaca. **Rok:** kontinuirano,
- redovna kontrola LTO-a sa osvrtom na zakonsku obavezu unosa podataka u RB 90, kao i JMBG-a ili PIB-a za davaoce smještaja prilikom prijave stranaca. **Rok:** kontinuirano,
- održavanje sastanaka sa predstavnicima MERT-a, Ministarstva odbrane-Vojske CG, Uprave prihoda i carina, Planinarskog saveza CG, Nacionalnih parkova CG, radi usklađivanja procedura prelaska državne granice, sa osvrtom na prelazak državne granice van graničnih prelaza u skladu sa odredbama Zakona o graničnoj kontroli. **Rok:** IIQ,
- održavanje sastanaka sa predstavnicima Ministarstva odbrane i Uprave pomorske sigurnosti i upravljanja lukama u zajedničkom operativnom timu za sprovođenje odredbi zajedničkog sporazuma sa ciljem realizacije zajedničkih akcija, vježbi i zajedničke kontrole mora i priobalnog dijela državne teritorije. **Rok:** kontinuirano,
- održavanje radnih sastanaka sa predstavnicima svih lokalnih samouprava, u cilju sprovođenja zajedničkih aktivnosti na suzbijanju sive ekonomije u oblasti turizma. **Rok:** tokom sezone,
- vršenje analize stanja i angažovanje većeg broja službenika na najfrekventnijim graničnim prelazima i inspektora za strance za vrijeme ljetnje turističke sezone, u organizacionim jedinicama Regionalnog centra granične policije „Jug“, shodno potrebama. **Rok:** IIIQ,
- kontrolisanje i provjera stranih državljana koristeći sve raspoložive kapacitete centara za policijsku saradnju u Trebinju i Plavu, a shodno protokolima o radu. **Rok:** kontinuirano,
- vršenje kontrolnih obilazaka u Regionalnim centrima granične policije, u cilju ostvarivanja uvida u rad granične policije i sprovođenje utvrđenih procedura rada. **Rok:** IIIQ i
- servisiranje svih prevoznih sredstava, tehničkih sredstva i opreme za nesmetano vršenje poslova granične kontrole. **Rok:** IIQ.

2.4. MINISTARSTVO ZDRAVLJA – INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE

Ministartvo zdravlja, u saradnji sa Institutom za javno zdravlje, u pravcu pripreme sezone, planira:

- sprovođenje aktivnosti koje se odnose na praćenje i analizu najvažnijih pokazatelja zdravstvenog stanja, kako cjelokupnog stanovništva tako i turista. **Rok:** kontinuirano,
- analiziranje faktora rizika koji negativno utiču na zdravlje opšte populacije,
- sprovođenje prevencije i kontrole zaraznih bolesti,
- praćenje mjera zaštite životne sredine koje su od uticaja na zdravlje a posebno na rad zaposlenih na visokim ljetnjim temperaturama,
- vršenje kontrole zdravstvene ispravnosti vode za piće i provjera kvaliteta bazenske vode,
- otvaranje turističkih ambulanti u turističkim centrima,
- nabavka materijala za dijagnostikovanje zaraznih bolesti i obradu uzoraka sanitarnog pregleda,

- angažovanje većeg broja zaposlenih za obavljanje sanitarnih pregleda tokom sezone.

2.5. NACIONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJA CRNE GORE

Aktivnosti koje Nacionalna turistička organizacija Crne Gore (NTO CG) planira da realizuje u susret nastupajuće ljetnje turističke sezone date su po segmentima u nastavku:

Tržišta njemačkog govornog područja: realizacija studijske posjete turoperatora iz Njemačke, organizacija B2B događaja za njemačko tržište, učešće na turističkoj Berzi ITB 2023, kontinuirane PR aktivnosti, učešće na specijalizovanom sajmu aktivnog odmora B2C - Fahrrad und Wander Reisen Stuttgart 2023., učešće na specijalizovanom sajmu aktivnog odmora B2C - Free Minhen 2023, učešće na B2B sajmu Ferien Messe 2023 Beč i organizacija studijske posjete i slanje biltena za predstavnike medija iz Austrije.

Velika Britanija: učešće na Svjetskoj turističkoj berzi WTM u Londonu, učešće na poslovnoj radionici „New Deal Europe 2023“, promocija putem oglašavanja online/offline, studijska posjeta turoperatora, novinara, influensera i blogera, kontinuirane PR aktivnosti, realizacija marketinške kampanje u saradnji sa magazinom „Wanderlust“, marketinške aktivnosti putem globalne digitalne platforme za rezervaciju putovanja i predstavljanje gastro ponude na festivalu National Geographic Food Festival.

Francuska: učešće na TravMedia IMM u Parizu, realizacija studijske posjete za predstavnike medija, promocija putem oglašavanja i kontinuirane PR aktivnosti.

Poljska: učešće na sajmu turizma Ifft, kontinuirane PR aktivnosti, organizovanje studijske posjete za predstavnike medija u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama i turističkom privredom, studijska grupa turoperatora DMC/MICE i promocija putem oglašavanja u medijima/portalima.

Letonija, Litvanija i Estonija: učešće na sajmu turizma Balttour, posjeta studijske grupe turoperatora (sjever i centralni dio), promocija u saradnji sa avio kompanijama, realizacija B2B/B2C marketinških aktivnosti (newsletters, društvene mreže-organic ili influencer, press trip, i sl.).

Češka i Slovačka: Učešće na sajmu Holiday World u Pragu u organizaciji TO Budva, organizacija B2B radionice tokom sajma.

Skandinavija i Finska: organizacija studijske posjete za medije i realizovanje PR aktivnosti/digitalni marketing na tržištu Skandinavije i Finske.

Turska: studijska posjeta turoperatora.

Kazahstan: prezentacija destinacije u inflight magazinu avioprevoznika AirAstana koji saobraća tokom ljetnje IATA turističke sezone, organizacija studijskih posjeta turoperatora i medija i organizacija B2B događaja.

UAE i Saudijska Arabija: učešće na Arapskoj turističkoj berzi (Arabian Travel Market), oglašavanje u medijima posvećenim turizmu i putovanjima, i organizacija B2B događaja.

Izrael: Učešće na Međunarodnom sajmu turizma IMTM u Tel Avivu, Izrael i organizacija prezentacije crnogorske turističke ponude za predstavnika turoperatora, turističkih agencija, medija i posjetilaca sajma.

Belgija: organizacija B2B radionice i organizacija studijskih posjeta turoperatora i medija.

Kreiranje promotivne kampanje za tržišta zemalja Regiona.

Srbija: organizacija studijske grupe medija i influencersa, učešće na sajmu u Beogradu i promotivna kampanja tokom juna na portalima.

Bosna i Hercegovina: roadshow – promocija ljetnje turističke sezone (outdoor događaji u Banjaluci i Sarajevu u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama i predstavnicima turističke privrede) i organizacija studijske grupe medija ili influencersa.

Kosovo: roadshow – promocija ljetnje turističke sezone (outdoor događaj u Prištini, u saradnji sa s lokalnim turističkim organizacijama i predstavnicima turističke privrede).

Albanija: roadshow – promocija ljetnje turističke sezone (outdoor događaj u Tirani, u saradnji sa s lokalnim turističkim organizacijama i predstavnicima turističke privrede).

Slovenija: učešće na sajmu turizma Alpe Adria Tourism and Leisure Show i organizovanje studijske grupe medija ili influencersa.

NTO CG će, u saradnji sa partnerima, organizovati/podržati organizaciju studijskih posjeta za predstavnike medija/influensera i sa drugih tržišta, zavisno od aviodostupnosti i raspoloživih sredstava.

MICE: sprovođenje procesa sertifikacije - hoteli, agencije, LTO i dr, učešće na specijalizovanim sajmovima (Conventa u Ljubljani, IBTM u Barseloni), učešće na specijalizovanim B2B događajima i forumima (Meet the bidder MICE & Luxury Grand u Varšavi i Europe Congress - MCE South Europe 2023 u Sevilji), članstvo u međunarodnim organizacijama (Međunarodnom udruženju kongresa i konvencija (ICCA) i Strateškoj alijansi evropskih kongresnih biroa), organizacija studijskih putovanja hosted buyera i novinara - u saradnji i podršku članova MCB-a, učešće predstavnika NTO CG koji prate MICE turizam online seminarima i kongresima i pružanje podrške organizaciji događaja iz oblasti MICE turizma u Crnoj Gori.

Realizacija marketing aktivnosti u saradnji sa međunarodnim ogranizacijama – saradnja sa ETC: Udružena B2B marketing kampanja Evropske komisije za putovanja (ETC), koja će se realizovati ka tržištima SAD-a, Kanade, Novog Zelanda i Australije.

Kulturni turizam: ponuda iz oblasti kulturnog turizma biće uključena u itinerere planiranih studijskih grupa i prezentovana na svim tržištima u okviru marketinških aktivnosti. Planirana je i izrada video spota sa temom kulturnog turizma.

Ruralni turizam: ponuda iz oblasti ruralnog turizma biće uključena u itinerere planiranih studijskih grupa i prezentovana na svim tržištima u okviru marketinških aktivnosti, unos smještajnih kapaciteta na zvaničan sajt www.montenegro.travel, realizacija studijske posjete za predstavnike medija, izrada brošure sa temom ruralnog turizma i OOH kampanja na teritoriji CG.

Filmski turizam: nastavak saradnje sa Filmskim centrom i izrada odgovarajućeg promotivnog materijala.

Zdravstveni turizam: kreiranje sekcije na sajtu www.montenegro.travel sa temom zdravstvenog turizma koja će uključivati i ponudu privrede.

Digitalni nomadi: realizacija studijske posjete influencersa iz ove oblasti i osmišljavanje promotivne kampanje.

Digitalni marketing: NTO CG će u saradnji sa LTO-ima i predstavnicima turističke privrede, nastaviti sa aktivnostima u skladu sa Programom digitalnog marketinga i opredjeljenim budžetom. U planu je nadogradnja portala www.montenegro.travel

PR Aktivnosti u Crnoj Gori: organizacija studijske posjete/događaj za domaće medije sa fokusom na aktivnom odmoru, press clipping, izrada mjesečne analize medijske eksponiranosti u Crnoj Gori i Srbiji, praćenje događaja u organizaciji NTO CG u periodu od aprila do decembra i promovisanje aktivnosti NTO CG u domaćim medijima.

Napomena: Navedene aktivnosti, sastavni su dio predloga Programa rada NTO CG za 2023. godinu, čije se usvajanje, od strane organa NTO CG, očekuje u narednom periodu.

2.6. PRIVREDNA KOMORA CRNE GORE

- organizovanje XXVI sjednice Odbora udruženja turizma i ugostiteljstva na temu „Pripreme obalnog područja za ljetnju sezonu“. **Rok:** IQ,
- organizovanje Okruglog stola na temu „Radna snaga u turizmu“. PKCG učestvuje u radu projekta Reforma sezonskog zapošljavanja u cilju suzbijanja sive ekonomije, sa posebnim fokusom na sektor turizma. **Rok:** IQ,
- organizovanje XXVII sjednice Odbora udruženja turizma i ugostiteljstva na temu „Aktivnosti i izazovi na pripremi ljetnje turističke sezone 2023“. **Rok:** IIQ,
- organizovanje XXVIII sjednice Odbora udruženja turizma i ugostiteljstva na temu „Suzbijanje sive ekonomije u turizmu i zapošljavanje sezonske radne snage“. **Rok:** IIQ,
- organizovanje XXIX sjednice Odbora udruženja turizma i ugostiteljstva na temu „Realizacija aktivnosti na pripremi ljetnje sezone“. **Rok:** IIQ,
- organizovanje XXX sjednice Odbora udruženja turizma i ugostiteljstva na temu „Praćenje toka odvijanja ljetnje sezone“. **Rok:** IIIQ,
- sprovođenje aktivnosti na povezivanju turizma i poljoprivrede, kroz projekte “Dobro iz Crne Gore”, “Kupujmo domaće” i “Domaći ukusi“. **Rok:** kontinuirano.

2.7. ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE

- **realizacija aktivnosti sa poslodavcima** - ove godine Zavod će raditi intenzivnije na obilasku poslodavaca sa ciljem da identifikuje njihove kadrovske potrebe, kako bi im ponudio usluge posredovanja i predstavio programe koje realizuje. U fokusu će biti programi iz oblasti turizma i ugostiteljstva kao i drugi programi koji se odnose na poslove sezonskog karaktera,
- **organizovanje sajмова zapošljavanja** koji predstavljaju priliku da se kroz direktan susret poslodavaca i nezaposlenih lica dođe to tražene radne snage,
- **sprovođenje aktivnosti u pravcu pripreme nezaposlenih lica za rad na sezonskim poslovima** – u cilju angažovanja većeg broja lica sa evidencije Zavoda na poslovima sezonskog karaktera, Zavod će raditi na intenziviranju pripreme nezaposlenih lica i ostalih tražioca zaposlenja. Priprema obuhvata aktivnosti informisanja, motivisanja i evidentiranja zainteresovanih nezaposlenih lica i ostalih tražioca zaposlenja za ovaj vid zapošljavanja. Navedeno će se sprovesti kroz intenzivne individualne konsultacije, putem kojih će se nezaposlena lica informisati o mogućnostima sezonskog zapošljavanja kao i prikupljati informacije o njihovoj zainteresovanosti za zapošljavanje na ovim poslovima. Pored toga, kroz realizaciju **informativno-motivacionih seminara**, planirano je grupno informisanje i motivisanje nezaposlenih lica i ostalih tražioca posla, kako bi što spremnije dočekali turističku sezonu,
- **sprovođenje ostalih redovnih aktivnosti** koje se tiču zapošljavanja sezonske radne snage sa evidencije nezaposljenih.

2.8. UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

U cilju pripreme turističke sezone, Uprava će u predsezoni pojačati inspekcijski nadzor u svim djelatnostima koje učestvuju u turističkom proizvodu Crne Gore, posebno na primorju. (Turistička, Zdravstveno-sanitarna, Tržišna, Inspekcija rada i ostale inspekcije UIP, po potrebi).

Turistička inspekcija – aktivnosti turističke inspekcije za vrijeme trajanja sezone, biće usmjerene na pojačan nadzor ugostiteljskih objekata u svim opštinama kroz:

- kontrolu izdavanja fiskalnih računa,
- kontrolu privatnog smještaja u objektima sa više od 20 ležajeva,
- kontrolu kampova sa kapacitetom većim od 15 smještajnih jedinica,
- nadzor kupališta u dijelu posjedovanja ugovora s JPMD i odobrenja za rad,
- kontrolu minimalno – tehničkih uslova kod kupališta,
- kontrolu organizovanja službe spašavanja,
- kontrolu izdavanja fiskalnih računa za usluge iznajmljivanja plažnog mobilijara,
- nadzor turističkih agencija i njihovih ekspozitura u dijelu posjedovanja neophodne dokumentacije,
- kontrolu organizovanja, odnosno prodaje izletničkih programa na šetalištu u primorskim opštinama,
- kontrola organizovanja izletničkih programa na relaciji: primorje - Skadarsko jezero - Ostrog, kao i izleta za Dubrovnik i Skadar,
- nadzor turističkih vodiča bez licence,
- nadzor pružanja rafting usluga,
- nadzor pružanja usluga u nautičkom turizmu,
- oglašavanje i reklamiranje turističko – ugostiteljske djelatnosti,
- nadzor vezano za Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima,
- nadzor ugostiteljskih objekata u dijelu zaštite autorskih prava.

Sanitarna inspekcija - pojačani nadzor biće realizovan kroz provjeru:

- ispunjenosti higijensko-sanitarnih uslova u objektima pod sanitarnim nadzorom,
- ispravnosti bazenskih voda u hotelima i privatnom smještaju,
- objekata javnog vodosnabdijevanja i praćenje bezbjednosti vode za piće u ugostiteljskim objektima i hotelima kao i kontrola higijenskog minimuma,
- SPA centara, kozmetičkih i frizerskih salona,
- kozmetičkih proizvoda, hemikalija i biocidnih proizvoda (u ugostiteljstvu i hotelijerstvu).

Zdravstvena inspekcija - vršiće nadzor kroz:

- pružanje zdravstvene zaštite građanima (zdravstvene ustanove i apoteke),
- kontrolu zakona o ograničenoj upotrebi duvanskih proizvoda u radnoj sredini.

Tržišna inspekcija vršiće pojačan nadzor nad robom i uslugama, koje su karakteristične za period sezone:

- isticanje cijena proizvoda i usluga,
- uplata dnevnih pazara u trgovini na žiro račun,
- kontrola izdavanja računa,
- nadzor u oblasti zaštite potrošača,
- ostale aktivnosti.

Inspekcija rada - aktivnosti od prioriteta će biti:

- kontrole koje se odnose na zapošljavanja (državljana Crne Gore i stranaca),
- isplate zarada i naknada zaposlenima i primjena programa „Evropa sad“,
- dnevni i sedmični odmor i dr. prava iz rada i po osnovu rada.

Napomena: Pojačani nadzor na primorju će sprovoditi domicilni i angažovani inspektori iz drugih gradova, u broju koji će biti utvrđen Planom pojačanog nadzora u ljetnjoj turističkoj sezoni, uključujući i povremene mobilne ekipe inspektora iz drugih gradova Crne Gore. U drugim područjima (posebno planinski turistički centri), takođe će se organizovati pojačani nadzor preko domicilnih inspektora, a po potrebi i mobilnih ekipa inspektora.

2.9. UPRAVA ZA BEZBIJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE

- **spvođenje obuke inspektora** koji će biti uključeni u pojačan nadzor u ljetnjoj turističkoj sezoni u cilju unaprjeđenja efektivnosti i ujednačenosti rada sa posebnim akcentom na postizanje ciljeva kontrole uz primjenu načela preventivnosti i srazmjernosti postupanja u odnosu na zatečeno stanje inspektora za hranu i graničnih veterinarskih i fitosanitarnih inspektora,
- **spvođenje aktivnosti na unaprjeđenju stanja objekata** u odnosu na ispunjenost propisanih zahtjeva higijene/unutrašnje uređenje prostorija, funkcionalnost i održavanje opreme, snabdjevenost vodom za piće, obučenosť i zdravlje zaposlenih lica, postupanje s otpadom od hrane, transport hrane i sl.), utvrđivanje porijekla hrane na osnovu dokumenata o porijeklu kako bi se spriječila pojava upotrebe hrane koja ne potiče iz objekata pod kontrolom (ilegalni unos iz zemalja okuženja - ribe, mesa, sira i sl., što je česta pojava tokom sezone),
- **izrada pomoćnih alata za efikasan nadzor:** kontrolnih/ček lista; procedura za postupanje po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora i definisanje internih procedura za izvještavanje o preduzetim mjerama po podnijetim inicijativama; postupanje u slučajevima prijave sumnje na trovanje hranom i definisanje operativne procedure sa epidemiološkim službama na centralnom nivou i na nivou područnih jedinica u turističkim opštinama; utvrđivanje načina saradnje sa drugim organima i institucijama u sprovođenju, prema potrebi, zajedničkog inspekcijskog nadzora,
- **formiranje Operativog tima** za praćenje planiranih aktivnosti tokom turističke sezone i izvještavanje o sprovedenim aktivnostima, u predsezoni i sezoni. **Rok:** IQ,
- **donošenje Akcionog plana za ljetnju turističku sezonu 2023. godine** i utvrđivanje liste objekata koji će biti predmet nadzora inspekcije za hranu, priprema pojedinačnih planova nadzora objekata po opštinama, definisanje predmeta i učestalost kontrole, tehnike i metode kontrole. **Rok:** IIQ,
- **vršenje pojačanog inspekcijskog nadzora u predsezoni**, objekata u kojima se tokom cijele godine obavlja djelatnost poslovanja hranom, od strane inspektora sa mjestom rada u primorskim oštinama i mobilnih timova inspektora iz drugih opština, prema potrebi. **Rok:** IIQ,
- **registracija privremenih objekata** u kojima se obavlja djelatnost poslovanja hranom i sprovođenje inspekcijskog nadzora u ovim objektima neposredno prije upisa u Centralni registar objekata za hranu, radi provjere ispunjenosti propisanih uslova. **Rok:** II – IIIQ,
- **spvođenje pojačanog nadzora nad pošiljkama životinja, hrane biljnog i životinjskog porijekla, hrane za životinje i predmeta** i materijala koji dolaze u kontakt s hranom na graničnim inspekcijским mjestima, carinarnicama i mjestima krajnjeg odredišta s ciljem da se prije početka sezone utvrdi stepen usaglašenosti sa propisanim standardima koji se odnose na hranu koja se uvozi u Crnu Goru. **Rok:** II – IIIQ,
- **spvođenje pojačanog nadzora objekata na primorju**, sezonskih i stalnih u skladu sa AP i ad hoc nalozima Operativnog tima od strane domicilnih inspektora, ovlašćenih inspektora i mobilnih timova inspektora iz drugih opština. **Rok:** II – IIIQ,

- **spvođenje pojačanog nadzora u turističkim opštinama na sjeveru Crne Gore**, u kojima se obavlja djelatnost poslovanja hranom kao i sezonskih objekata od strane inspektora sa mjestom rada u sjevernim oštinama i mobilnih timova inspektora iz drugih opština. **Rok:** II – IIIQ,
 - **spvođenje nadzora nad pošiljkama koje podliježu veterinarskoj, fitosanitarnoj i inspekciji za hranu**, na graničnim inspekcijskim mjestima i mjestima carinjenja/ odnosno angažovanje većeg broja inspektora iz drugih područnih jedinica rada zbog povećanog obima uvoza hrane, kako bi se omogućio nesmetan protok pošiljki, manja zadržavanja i snabdjevenost tržišta u toku sezone.
- Napomena:** Iznos ukupnih sredstava za realizaciju navedenih aktivnosti: **45.000,00 €**.

2.10. UPRAVA ZA SAOBRAĆAJ

- redovno održavanje magistralnih i regionalnih puteva,
- investiciono presvlačenje asfaltnog kolovoza u sekcijama Podgorica, Kotor, Nikšić, Pljevlja i Berane,
- investiciono presvlačenje asfaltnog kolovoza, dionica regionalnog puta R-13 Nožica – Lopate,
- izgradnja bulevara Vilija Branta,
- izgradnja I faze bulevara Podgorica – Tuzi,
- izgradnja bulevara Cetinjski semafori – Komanski most,
- izgradnja puta Lubnice – Jezerine,
- sanacija zidova na magistralnom putu M-5, na dionici magistralnog puta kroz Rožaje,
- sanacija klizišta na magistralnim i regionalnim putevima,
- izgradnja bulevara Tivat – Jaz,
- rekonstrukcija magistralnog puta Lepenac – Ribarevine – Berane,
- izgradnja mosta preko rijeke Tare na Šćepan Polju,
- rekonstrukcija mosta na Đurđevića Tari,
- izgradnja zidova na regionalnom putu Dinoša – Cijevna Zatrijebačka,
- izgradnja puta Mojkovac – Vragodo,
- rekonstrukcija regionalnog puta Mateševo – Kolašin,
- rekonstrukcija magistralnog puta M – 5, Rožaje – Špiljani – granica sa R. Srbijom,
- sanacija nestabilne kosine Sokolovina na regionalnom putu R – 10 Đurđevića Tara – Mojkovac,
- rekonstrukcija magistralnog puta M – 7 Nikšić – Kuside.

2.11. AERODROMI CRNE GORE

Na aerodromima u Podgorici i Tivtu nastavlja se sa realizacijom redovnog avio saobraćaja tokom sezone, pored redovnih cjelogodišnjih i čarter letova. Pripreme za ljetnju sezonu ogledaju se kroz brojne aktivnosti koje se odnose na tehničke kapacitete aerodroma, ljudske resurse, zakonske regulative, promociju i sl.

U minulom periodu, Aerodromi CG su izvršili **sanaciju habajućeg sloja na parking pozicijama 3 i 5 u Tivtu**. Uspješno je sproveden postupak javne nabavke za **specijalizovano vatrogasno vozilo**, potpisan je Ugovor o nabavci, pa se očekuje da će od septembra t.g. biti pojačan kapacitet za održavanje vatrogasne kategorije koja je u direktnoj vezi sa tipovima vazduhoplova koji se mogu opsluživati. Takođe, u toku je i potpisivanje Ugovora o **isporuci mobilnih stepenica za ukrcaj putnika** (po četiri za Podgoricu i Tivat). Ovim će se bitno povećati operativna sposobnost opsluživanja vazduhoplova, posebno u svijetlu bolje kontrole vremena rotacije (na čemu naročito insistiraju low cost prevoznici).

U planu je **nabavka deicing vozila (vozilo za odleđivanje aviona)** čijim će se stavljanjem u funkciju neutralisati dugogodišnja slabost u odgovoru na zimske klimatske uslove u Podgorici, uz očekivane pozitivne efekte kroz stvaranje preduslova za kontinuitet operacija prevoznika tokom cijele IATA zimske sezone. Dodatno, u **planu je i sanacija krovova terminalnih zgrada u Podgorici i Tivtu**. Za Podgoricu je

potpisan ugovor i očekuje se da do špica ljetnje sezone terminalna zgrada privremeno riješi situaciju sa prokišnjavanjem koje traje od prvih dana operativne upotrebe, dok se za tivatsku terminalnu zgradu priprema raspisivanje javnog poziva (aktivnosti su u završnoj fazi).

U toku je **izgradnja Tehničke kapije na prolazu br 4 Aerodroma Podgorica** i biće u funkciji do kraja aprila. U toku je i priprema za **nabavka CUPPS** (Common Use Passenger Processing System) sistema.

Vrijeme otvorenosti za saobraćaj tokom ljetnje IATA sezone je od 07:00 do 23:30h, svakog dana u sedmici. Ovo produženje u odnosu na zimsku IATA sezonu je postignuto na osnovu saglasnosti resornog Ministarstva da se kategorija prekovremenog rada planski upotrijebi i kada ne postoji element vanrednosti.

Avijacijski prihodi - krajem, 2022. godine je priveden kraju rad na izmjenama Cjenovnika aerodromskih usluga i usluga zemaljskog opsluživanja, promjeni podsticajne šeme kao i dopuni liste strateških ruta. Najbitnija izmjena u cjenovniku je povećanje naknade za bezbjednosnu provjeru sa 1,75 na 3,25 € a povećane su i cijene VIP usluga (VIP prolaz, VIP i Predsjednički salon, ubrzana pasoška kontrola)

Nova Podsticajne šema sadrži određene izmjene u dijelu podsticaja koji se odnose na avio-kompanije koje obavljaju saobraćaj na strateškim rutama i avio-kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na Aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat. Proširenje aktuelne liste strateških ruta se odnosi na tri dodatne destinacije: Podgorica- Marsej, Podgorica – Dablin i Podgorica – Vece.

Neavijacijski prihodi - u posljednjem kvartalu 2022. godine sproveden je Javni poziv za zakupe šalterskih i poslovnih prostora na AP Podgorica i Tivat, koji je rezultirao potpisivanjem novih ugovora za sve ponuđene prostore. Dok su cijene za poslovne prostore neznatno povećane, cijene zakupa šalterskih prostora su višestruko povećane zbog izuzetno velike konkurencije. U prvom kvartalu ove godine je planiran Javni poziv za zakup taksi stajališta na AP Podgorica, gdje se očekuje povećanje prihoda za 30%. Takođe, u planu je i Javni poziv za zakup prostora za postavljanje aparata za tople i hladne napitke kao i Javni poziv za poslovni prostor u airside-u za suvenirnicu. Nabavljane su i dvije polovne masine za odmotavanje prtljaga, po jedna za oba aerodroma.

U skladu sa najavama, avio saobraćaj će biti uspostavljen posredstvom brojnih avio kompanija, sa destinacijama kako slijedi:

Aerodrom Podgorica:

- **Air Serbia** - Beograd (2-3 x svakodnevno), **Turkish Airlines** - Istanbul (11 x sedmično), **Austrian Airlines** - Beč (2 x sedmično),
- **Ryanair** - Gdanjsk (Poljska) i Mančester (2 x sedmično), kao i Brisel, Barselona, London, Berlin, (minimum 2 x sedmično), Zagreb (tokom cijele godine), Krakov (4 x sedmično tokom sezone), Vroclav (2 x sedmično tokom sezone),
- **Wizz air** - nastavak avio saobraćaja tokom cijele godine, prema strateškim rutama: Rim, London, Milano, Minhen, Dortmund, Budimpešta, Beč, a tokom sezone i prema Varšavi i Katovicama,
- **Aegean airlines** - intenziviranje avio saobraćaja - pored dva leta sedmično tokom cijele godine, biće dodata još 2 leta tokom trajanja sezone, na relaciji Atina-Podgorica-Atina. Najavljeni su i dodatni letovi za potrebe tour operatora **Tui France** iz Lila (1 x sedmično tokom sezone),
- **Lot Polish** - nastavak avio saobraćaja na relaciji Varšava (svakim danom) i na relaciji Varšava-Katovice (1 x sedmično),
- **Air Astana** - letovi ka dvije destinacije - Almati 3 x i Nursultan 4 x sedmično,
- **Transavia France** – saobraćaj ka Parizu, 2 x sedmično,
- **Luxair** – saobraćaj ka Luksemburgu (2 x sedmično),

- **Tailwind airlines** – nova saradnja sa ovom kompanijom (Istanbul 2 x sedmično),
- **Albatar** – saobraćaj prema Madridu (1 x sedmično, u periodu 19. jun – 28. avgust).

Aerodrom Tivat:

- Air Serbia realizuje cjelogodišnji saobraćaj sa Beogradom, a u špicu sezone i sa Nišom i Kraljevom,
- Uspostavljanje saobraćaja posredstvom novih avio kompanija: **Air Baltic**, destinacija Riga (od maja do kraja septembra 2 x sedmično), **Austrian airlines**, destinacija Beč (od maja do kraja sezone 3 x sedmično), **Flynas**, destinacija Rijad (jul i avgust, 27 rotacija), **Jet2**, destinacija Mančester (52 rotacije), pri čemu treba naglasiti da su nove destinacije Beč i Rijad,
- Nastavak saradnje sa kompanijama: **Azerbaijan airlines**, destinacija Baku (jul-septembra, 11 rotacija), **Easy jet**, destinacije London, Berlin, Mančester i Ženeva (tokom ljetnje sezone),
- Obavljanje saobraćaja posredstvom kompanije **Edelweiss**, Ciriš (tokom sezone); **Eurowings**, Diseldorf i Stutgart; **Fly Dubai**, Dubai (tokom cijele ljetnje sezone),
- Obavljanje saobraćaja posredstvom **Israir** kompanije, destinacija Tel Aviv, (163 leta); **Luxair**, Luksemburg (maj-septembar, 65 letova); **Norwegian**, Helsinki i Oslo; **SAS**, Oslo; **Smartlynx**, Riga, Talin; **Transavia France**, Pariz; **Tui Belgium**, Brisel (maj-septembar, 40 letova); **Turkish Airlines**, Istanbul (93 leta tokom sezone).

Napomena: Podaci koji se tiču nacionalnog avio prevoznika, date su kroz izvještaj avio kompanije To Montenegro, dok su dodatne informacije o letovima, aviokompanijama i frekvenciji letova prezentirane na sajtu AD Aerodromi Crne Gore.

2.12. TO MONTENEGRO DOO

Nacionalna aviokompanija „ToMontenegro doo“ (naziv operativnog brenda Air Montenegro), planira da u predstojećem periodu, s osvrtnom na ljetnju turističku sezonu 2023.g., svoju flotu bazira na 4 aviona, i to kako slijedi: postojeća 2 aviona u sopstvenom vlasništvu (Embraer-195 sa 116 sjedišta), uz zakupa dva dodatna aviona - Airbus 320 kapacitet sjedišta 180, dok će drugi tip aviona biti uskoro definisan, a kapacitet sjedišta će biti oko 100.

Isporuka trećeg po redu aviona u floti, biće obavljena 28.marta t.g., dok će četvrti avion biti u saobraćaju od 1.juna t.g. Shodno navedenom konceptu flote, paniran je saobraćaj, kako bi se na najbolji način odgovorilo zahtjevima touroperatora, ostvario povoljan finansijski rezultat za kompaniju, kao i kompletnu turističku privredu Crne Gore.

Air Montenegro očekuje da u toku 2023. godine preveze oko pola miliona putnika, u redovnom i čarter saobraćaju, i ostvari prihode u iznosu od 45 mil. €.

Projekcije za t.g., kada je u pitanju flota, sa aspekta broja putnika i očekivanih prihoda po tipu aviona, je sledeći:

1. **Tri aviona, tipa Embaer** (kapacitet oko 100 sjedišta, dva u vlasništvu i jedan u zakupu za period 01. jun - 31. oktobar):
 - broj putnika - 365 000,
 - očekivani prihodi - 28,3 mil. €
2. **Airbus 320** (kapacitet 180 sjedišta, zakup za period 28. mart - 31. oktobar):
 - broj putnika - 130 000,
 - očekivani prihodi - 16,7 mil. €

Ljetnja IATA sezona S23 obuhvata period od 27. marta do 29. oktobra, i u tom periodu je kompanija planirala redovan i charter saobraćaj ka nizu destinacija u okviru geografske Evrope i Bliskog istoka.

Redovan saobraćaj je planiran ka sledećim destinacijama:

Redovne linije 2023.g.	Period saobraćaja	Broj nedeljnih letova
Podgorica-BEOGRAD-Podgorica	JAN-DEC	do 14
Tivat-BEOGRAD-Tivat	JAN-DEC	do 21
Podgorica-LJUBLJANA-Podgorica	JAN-15JUN i 15SEP-DEC	do 3
Tivat-LJUBLJANA-Tivat	15JUN-15SEP	do 4
Tivat-BANJA LUKA-Tivat	JUN-SEP	do 2
Podgorica-FRANKFURT-Podgorica	APR-DEC	do 3
Tivat-ISTANBUL-Tivat	JAN-DEC	do 9
Podgorica-ISTANBUL-Podgorica	JAN-DEC	do 3
Podgorica-PARIZ-Podgorica	APR-DEC	do 3
Podgorica-NANT-Podgorica	APR-OCT	do 1
Podgorica-LION-Podgorica	APR-OCT	do 1
Podgorica-CIRIH-Podgorica	APR-DEC	do 3
Tivat-PRAG-Tivat	MAY-OCT	do 4
Podgorica-KOPENHAGEN-Podgorica	JUN-SEP	do 2
Tivat-BRNO-Tivat	JUN-SEP	do 2
Podgorica-BRATISLAVA-Podgorica	JUN-SEP	do 2

Napomena: Kao što je prikazano u tabeli, u koloni „period saobraćaja“, dio saobraćaja se obavlja tokom čitave godine, s tim da je u toku ljeta pojačan saobraćaj sa više nedeljnih letova. Dio saobraćaja se odnosi isključivo na period ljetnje sezone, gdje se radi dominantno o turističkim kretanjima. U koloni „broj nedeljnih letova“ iskazan je broj nedeljnih letova i najintezivniji saobraćaj u toku tzv. visoke ljetnje sezone.

Čarter saobraćaj je planiran ka sledećim destinacijama:

Čarter linije 2023	Period saobraćaja	Broj nedeljnih rotacija
Podgorica-TEL AVIV-Podgorica	APR-OKT	do 5
Podgorica-KAIRO-Podgorica	JUN-SEP	do 2
Podgorica-KATOVICE-Podgorica	JUN-SEP	do 1

Podgorica-RZESZOW-Podgorica	JUN-SEP	do 1
Podgorica-JEREVAN-Podgorica	JUN-SEP	do 2
Bratislava-TIRANA-Bratislava	JUN-SEP	do 2
Podgorica-BRATISLAVA-Podgorica	JUN-SEP	do 2
Tivat-VILJNUS-Tivat	JUN-OKT	do 2
Tivat-RIGA-Tivat	JUN-OKT	do 2
Tivat-TALIN-Tivat	JUN-OKT	do 2
Podgorica-LE HAVRE-Tivat	APR-JUN	do 1
Podgorica-LA ROŠEL/KARPIKET/BERGERAC/PERIGORD-Podgorica	APR-JUN	do 1
Tivat-KLAGENFURT/GRAC-Tivat	MAJ	do 2

Bilateralni ugovori ASA (Air Service Agreement)

Kompanija saobraćaj obavlja u skladu sa međunarodnom i bilateralnom regulativom o vazdušnom saobraćaju. Na osnovu ECAA sporazuma (European Common Area Agreement) su definisana prava letjenja iz Crne Gore ka zemljama članicama Evropske unije i obratno, dok se ka ostalim saobraćaj definiše bilateralnim sporazumima (prema Srbiji, Turskoj itd.). Zbog nepostojanja bilateralnih sporazuma, nije moguće obavljati redovan saobraćaj ka nizu zemalja gdje postoji značajna tražnja, već isključivo u formi čartera, kao npr. prema Izraelu, Jermeniji, što otežava kompaniji pozicioniranje i uspostavljanje saobraćaja, jer je neophodno naći partnera koji je spreman da zakupi čitavi kapacitet aviona.

Od osnivanja (februar 2021.g.), kompanija je inicirala potpisivanje novih sporazuma za Izrael i Jermeniju, Azerbejdžan, prema destinacijama gdje je u planu obavljanje redovnog saobraćaja. Finalizacija ovih sporazuma je u toku.

Kompanija će kroz partnerske odnose sa drugim aviokompanijama, kroz potpisivanje code-share ugovora u perspektivi, povezati Crnu Goru i sa udaljenim destinacijama, kao što su: Kina, Japan, Južna Koreja, Kanada, Argentina, Brazil, i Australija. Preduslov realizacije code-share ugovora jeste potpisivanje bilateralnih sporazuma sa navedenim državama.

S obzirom da kompanija i dalje nije u Amadeus sistemu, ovo predstavlja izazov po pitanju širenja mreže destinacija, pa se očekuje pristupanje ovom globalnom rezervacionom sistemu u najskorijem periodu.

Prodajna mreža Air Montenegro i unaprijedjenje turističkog proizvoda Crne Gore

Kompanija Air Montenegro u svrhu ostvarenja turističkih kretanja, osim saradnje sa touroperatorima i agencijama u vidu zakupa čarter letova, i zakupa sjedišta na redovnim letovima i ostvaruje i značajnu individualnu prodaju putem direktnih kanala, sopstvenog web sajta, online partnera, kao i posredničkih agencija.

Smatramo važnim istaći da je neophodno značajnije angažovanje i ulaganje svih aktera turističke privrede, u cilju promocije Crne Gore kao turističke destinacije za cjelogodišnje posjete, posebno na tržištima gdje postoji već saobraćaj, a do sada su putnici bili mahom etnički, poput Švajcarske itd.

Air Montenegro je planirao uspostavljanje saradnje sa drugim avioprevoznicima u cilju omogućavanja prodaje tzv. code share/zajedničkih letova i širenja mreže letova i mogućnosti za putnike sa avio-kompanijama poput Air Serbia, Air France i Turkish Airlines.

Ulazak Air Montenegra u Amadeus globalni rezervacioni sistem, potpisivanje bilateralnih porazuma i code -share ugovora, znatno će doprinijeti rešavanju navedenih izazova.

2.13. JP „REGIONALNI VODOVOD CRNOGORSKO PRIMORJE“

- izrada privremenog nasipa u koritu rijeke Morače, za potrebe eventualnog povećanja izdašnosti izvorišta. **Iznos planiranih sredstava (IPS):** 40.000,00€. **Rok:** IIIQ,
- nabavka i ugradnja mobilnih filter postrojenja. **IPS:** 250.000,00€. **Rok:** IIQ,
- izgradnja novog cjevovoda od Budve do Tivta – 2,2 km. **IPS:** 1.642.957,62 €. **Rok:** IIQ,
- periodično čišćenje vodozahvata izvorišta Bolje Sestre. **IPS:** 7.500,00 €. **Rok:** IIQ,
- nabavka hlora i usluge baždarenje boca. **IPS:** 3.000,00€. **Rok:** IIQ,
- servisiranje hlornog postrojenja. **IPS:**20.000,00€. **Rok:** IIQ,
- nabavka transportnog vozila za terenski rad. **IPS:** 17.000,00€. **Rok:** IIQ,
- izvođenje radova na popravci hidromašinske i elektro opreme. **IPS:** 30.000,00 €. **Rok:** IIIQ,
- ispitivanje kvaliteta vode za ljudsku upotrebu. **IPS:**40.000,00€. **Rok:** kontinuirano,
- detekcija tehničkih gubitaka u sistemu. **Rok:** kontinuirano.

Napomena: Cifre su iskazane bez uračunatog PDV-a.

2.14. ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD NIKŠIĆ

- remont TE Pljevlja. **Iznos planiranih sredstava (IPS):** 3.000.000,00€. **Rok:** IIQ,
- nabavka dijela nedostajućih količina električne energije za vrijeme trajanja remonta TE Pljevlja. **IPS:** 10.000.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- nabavka dijela nedostajućih količina električne energije za jun i treći kvartal prema Energetskom bilansu Crne Gore. **IPS:** 35.000.000,00€. **Rok:** IIQ,
- renoviranje poslovnog prostora: Snabdijevanje Ulcinj. **IPS:** 10.000,00€ **Rok:** IIIQ,
- renoviranje poslovnog prostora: Snabdijevanje Bar. **IPS:** 15.000,00€ **Rok:** IIQ,
- nabavka dijela nedostajućih količina električne energije za jun t.g. **IPS:** 1.000.000,00€ **Rok:** IIQ,
- nabavka dijela nedostajućih količina električne energije za jul t.g. **IPS:** 2.000.000,00€ **Rok:** IIIQ,
- nabavka dijela nedostajućih količina el. energije za avgust t.g. **IPS:** 3.000.000,00€ **Rok:** IIIQ,
- nabavka dijela nedostajućih količina el. energije za septembar t.g. **IPS:** 1.000.000,00€ **Rok:** IIIQ

Napomena: Cifre su iskazane bez uračunatog PDV-a.

2.15. CEDIS

- izgradnja TS 10/0.4 kV "Rena ". **Iznos planiranih sredstava (IPS) :** 35,000 €. **Rok:** IIQ,
- zamjena transformatora 630kVA sa trans. 1000kVA TS Lugovi T1. **IPS:** 12,800 € **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kVTS kaptaža Brca. **IPS:** 10,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kVMBTS Duvanska. **IPS:** 10,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV MTS BR 14. **IPS:** 10,000 €. **Rok:** IIQ,
- izgradnja TS 10/0,4kV, 1x630kVA "Nuklearni"-HN. **IPS:** 40,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija MBTS 10/0,4 kV, 1x630kVA "Perazića Do"-BD. **IPS:** 12,500 €. **Rok:** IIQ,
- proširenje NNM Komoševina II, BD. **IPS:** 8,400 €. **Rok:** IIQ,

- izgradnja NDTs 10/0,4 kV 1000 kVA "Skočiđevojka II", LSL "Skočiđevojka" . **IPS:** 89,350 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV "Šarena gomila" - zamjena SN blok-KO. **IPS:** 8,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija DTS Garaze-Magud-SN i NN blok i TR 1000 kVA. **IPS:** 27,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV Dvorište-Čanj, NN blok Rok: April. Iznos predviđenih sredstava: 6,500 €
- povećanje snage u postojećoj TS Babin Do 2 sa 630 kVA na 1000 kVA i zamjena NN bloka sa 12 izvoda **IPS:** 20,000 €. **Rok:** IIQ,
- izmjještanje niskonaponske mreže i STS 10/0,4kV „Zenelaj“ sa uklapanjem u srednjenaponsku nadzemnu mrežu i ukidanjem dijela dalekovoda 10 kV – KO Bojke. **IPS:** 42,000 €. **Rok:** IIQ,
- izgradnja podzemnog 0,4 kV voda Pristan potok 2-NKRO kod Drane Zadrima. **IPS:** 12,950 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS Rakite 3. **IPS:** 14,500 €, **Rok:** IIQ,
- nabavka dva transformatora 8MVA u TS35/10kV Igalo. **IPS:** 160,000 €. **Rok:** IIQ,
- nabavka dva transformatora 4MVA u TS35/10kV Velika Plaža 2. **IPS:** 80,000 €. **Rok:** IIQ,
- nabavka transformatora 8MVA u TS35/10kV Dobrota. **IPS:** 80,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija postojeće TS 10/0,4kV 1x400kVA "Dom zdravlja"-H.N. **IPS:** 11,050 €. **Rok:** IIQ,
- izgradnja TS 10/0,4 kV 1000 kVA "Blok 103B", DUP "Bečići". **IPS:** 99,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekons. TS 10/0.4 kV "Mašina Nova"- zamjena transformatora 630 kVA. **IPS:** 15,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija MBTS Seljanovo SIZ . **IPS:**16,500 €. **Rok:** IIQ,
- 10 kV kabal TS ČANJ1-PAVILJON 7 - nova TS ČANJ KAPTAŽA. **IPS:** 14,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekons. TS 10/0.4kV Grđevica - Zamjena TR novim 2x1000kVA i NN bloka. **IPS:** 39,000 €. **Rok:** IIQ,
- adaptacija TS 10/0.4kV "Ljekobilje", Kotor. **IPS:** 50,000 €. **Rok:** IIQ,
- NNM Čelobrdno - izvod za napajanje manastira Sveti Spiridon. **IPS:** 69,740 €. **Rok:** IIQ,
- kabliranje dionice DV 10 kV "Nišice", Bar Rok: April. Iznos predviđenih sredstava: 11,000 €
- rekonstrukcija TS-Z 10/0,4 kV „Nova Mahala 2“ – zamjena SN bloka. **IPS:**11,000 €. **Rok:** IIQ,
- izgradnja NNM Stambene zgrade Ivanovići. **IPS:** 15,750 €. **Rok:** IIQ,
- ugradnja reklozera i sekcionera na izvodu 10kV "Dupilo" iz TS 35/10kV "Virpazar". **IPS:** 80,000 €
- ugradnja reklozera na izvodu 10kV "Ostros iz TS 35/10kV Virpazar. **IPS:** 80,000 €. **Rok:** IIQ,
- ugradnja reklozera na izvodu 10kV "Mrkojevići" iz TS 35/10kV "Veliki Pijesak". **IPS:**90,000€. **Rok:** IIQ,
- izgradnja STS 10/0.4kV 1x160kVA "Tići 2" sa uklapanjem u SN mrežu, HN. **IPS:**25,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS Seljanovo A. **IPS:** 18,500 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija MBTS 10/0.4 kV "Tomičići"- NN blok i trafo, Tivat. **IPS:** 16,500 €. **Rok:** IIQ,
- izgradnja STS 10/0,4kV 250kVA "Dugonja-Ubli" sa uklapanjem u 10kV i NN. **IPS:** 43,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija DTS Bazena - zamjena NN bloka **IPS:** 8,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS Rivijera, zamjena SN Bloka, KO Rok: Jun. **IPS:** 12,750 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija STS Strp, zamjena transformatora sa TS160kVA, KO. **IPS:** 7,650 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija MBTS Sv. Vrača 1 (Zamjena NN postrojenja). **IPS:** 6,500 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV "Muo centar" - zamjena NN blok-KO. **IPS:** 6,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV "Peani"- zamjena TR-KO Rok: **IPS:** 10,500 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0.4 kV "Mašina"- NN blok, Tivat. **IPS:** 6,500 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0.4 kV "Krašići II/1"- NN blok i trafo, Tivat. **IPS:** 16,500 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS Lastva Grbaljska. **IPS:** 18,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija MBTS Sv. Matija. **IPS:** 6,500 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija MBTS Sv. Stasije 2. **IPS:** 5,000 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV "Pod Kuk" - zamjena TR- TV. **IPS:** 21,250 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV "Soliteri" - zamjena TR- TV. **IPS:** 12,750 €. **Rok:** IIQ,
- remont i revizija prekidača i opreme 35/10 kV u TS Herceg Novi, TS Igalo, TS Bijela TS Topla, TS Baošići, TS Kumbor TS Klinci, TS Račica, TS Tivat, TS Pržno, TS Morinj, TS Risan, TS Grbalj TS Dobrota, TS Škaljari). **IPS:** 60,000,00 €. **Rok:** IQ,

- revizija i remont prekidača i opreme trafostanica 35/10 kV u TS Lazi, TS Rozino, TS Dubovica, TS Miločer, TS Bečići, TS Buljarica, TS Petrovac, TS Čanj, TS Sutomore, TS Končar, TS Topolica, TS Stari Bar, TS Veliki Pijesak, TS Virpazar, TS Popovići, TS Ostros. **IPS:** 64.000,00 €. **Rok:** IQ,
- revizija i remont prekidača i opreme trafostanica 35/10 kV u primorskoj opštini Ulcinj (TS Novi Ulcinj, TS Grad, TS Velika Plaža 1, TS Velika Plaža 2,). **IPS:** 16.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- revizija i remont prekidača i opreme trafostanica 35/0,4 kV u TS Sotonići, TS Brčeli 1, TS Brčeli 2, TS Bukovik, TS Bijeje Poljane. **IPS:** 10.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- zamjena malouljnih prekidača sa vakuumskim prekidačima u trafostanicama 35/10 kV u opštini Bar (TS Sutomore, TS Veliki Pijesak, TS Topolica). **IPS:** 76.000,00 €. **Rok:** IQ,
- rekonstrukcija trafostanica 35/10 kV kao priprema za implementaciju projekta SCADA (TS Grad, TS Vladimir, TS Velika Plaža 1, TS Velika Plaža 2, Čanj, TS Stari Bar, TS Lazi, TS Miločer, TS Grbalj, TS Igallo). **IPS:** 398.700,00 €. **Rok:** IIQ,
- mjerenje inpedanse rasprostiranja sistema uzemljenja i napona dodira. Provjera spojeva i priključaka na uzemljenje i metalne mase. Pregled nosača, gazišta, obujmica, zaštite od korozije, prihvatnog sistema, spusnih vodova i zemljovoda uzemljivačkih sistema u trafostanicama 35/10kV (TS Čanj, TS Sutomore, TS Končar, TS Topolica, TS Stari Bar, TS Veliki Pijesak, TS Virpazar, TS Popovići i TS Ostros). **IPS:** 4.500,00 €. **Rok:** IIQ,
- mjerenje inpedanse rasprostiranja sistema uzemljenja i napona dodira. Provjera spojeva i priključaka na uzemljenje i metalne mase. Pregled nosača, gazišta, obujmica, zaštite od korozije, prihvatnog sistema, spusnih vodova i zemljovoda uzemljivačkih sistema u trafostanicama 35/0,4kV (TS Sotonići, TS Brčeli 1, TS Brčeli 2, TS Bukovik, TS Bijeje Poljane). **IPS** 2.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- redovno periodično ispitivanje transformatora 35/10 kV u primorskim opštinama (TS Herceg Novi, TS Topla, TS Baošići, TS Klinci, TS Račica, TS Dobrota, TS Škaljari). **IPS:** 5,500,00 €. **Rok:** IIQ,
- redovno periodično ispitivanje transformatora 35/10 kV u primorskim opštinama: Budva i Bar (TS Lazi, TS Rozino, TS Bečići, TS Miločer, TS Topolica, TS Stari Bar, TS Veliki Pijesak, TS Virpazar, TS Grad, TS Velika Plaža 2). **IPS:** 8.400,00 €. **Rok:** IQ,
- revizija i remont prekidača i opreme trafostanica 35/10 kV u primorskim opštinama: Budva i Bar (TS Lazi, TS Rozino, TS Dubovica, TS Miločer, TS Bečići, TS Buljarica, TS Petrovac, TS Čanj, TS Sutomore, TS Končar, TS Topolica, TS Stari Bar, TS Veliki Pijesak, TS Virpazar, TS Popovići, TS Ostros). **IPS:** 64.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- revizija i remont Aku baterija i ispravljača u trafostanicama 35/10 kV (TS Velika Plaža 1, TS Velika Plaža 2, TS Vladimir, TS Čanj, TS Sutomore, TS Končar, TS Topolica, TS Stari Bar, TS Veliki Pijesak, , TS Ostros, TS Lazi, TS Dubovica, TS Miločer, TS Buljarica). **IPS:** 14.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- revizija i remont Aku baterija i ispravljača u trafostanicama 35/10 kV (TS Tivat, TS Igallo, TS Vladimir, TS Topla, TS Kumbor, TS Risan, TS Škaljari, TS Grbalj). **IPS:** 8.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- redovno periodično ispitivanje relejne zaštite u trafostanicama 35/10 kV u primorskim opštinama: TS 35/10kV Tivat, Pržno. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija relejne zaštite u TS 35/10kV u okviru projekta pripreme za skadu u primorskim opštinama, trafostanice: Čanj, Račica, Stari Bar, Miločer, Vladimir. **Rok:** IIQ,
- obilazak i kontrola primorskih TS i dalekovoda 35 kV. **Rok:** IIQ,
- NNM Baukovo (Ugradnja drvenih stubova D-9 kom.2, betonskih N-9/315 kom. 6 i U-9/1000 kom.12. Razvlačenje SKS X00/O-A 3x70+54,6 mm² u dužini od 1500 m). **IPS:** 19.000€. **Rok:** IIQ,
- NNM Kaptaza Čanj (Ugradnja betonskih stubova N-9/315 kom.3 i U-9/1000 kom.3. Razvlačenje SKS X00/O-A 3x70+54,6+2x16 mm² u dužini od 300 m). Iznos predviđenih sredstava: 3.150€. **Rok:** IIQ,
- NNM Sozina (Ugradnja betonskih stubova N-9/315 kom.2 i U-9/1000 kom.2.). **IPS:** 2.820€. **Rok:** IIQ,
- NNM Gošići-Brca 2 (Ugradnja drvenih stubova D-9 kom.2, betonskih N-9/315 kom. 2 i U-9/1000 kom.6. Razvlačenje SKS X00/O-A 3x70+54,6+2x16 mm² u dužini od 500 m i SKS X00/O-A 3x35+54,6+2x16 mm² u dužini od 500 m). **IPS:** 7.000€. **Rok:** IIQ,

- NNM Čanj Dvorište (Razvlačenje SKS X00/O-A 3x70+54,6 mm² u dužini od 1000 m, polaganje podzemnih kablova PP00-A 4x150 mm² u dužini od 100 m i PP00 4x95 mm² u dužini od 50 m). **IPS:** 15.000€. **Rok:** IIQ,
- NNM Polje 3 (Ugradnja betonskih stubova N-9/315 kom.3 i U-9/1000 kom.2. Razvlačenje SKS X00/O-A 3x70+54,6 mm² u dužini od 1000 m. Polaganje podzemnog kabla PP00-A 4x150 m u dužini od 90 m). **IPS:** 7.000€. **Rok:** IIQ,
- NNM Mišići (Ugradnja drvenih stubova D-9 kom.3, betonskih N-9/315 kom. 3 i U-9/1000 kom.6). **IPS:** 3.500€. **Rok:** IIQ,
- NNM Dubrava 1 (Ugradnja betonskih stubova N-9/315 kom.6 i U-9/1000 kom.10. Razvlačenje SKS X00/O-A 3x70+54,6 mm² u dužini od 500 m i SKS X00/O-A 3x35+54,6 mm² u dužini od 120 m). **IPS:** 11.800€. **Rok:** IIQ,
- NNM Pobrđe (Ugradnja drvenih stubova D-9 kom.6, betonskih N-9/315 kom. 14 i U-9/1000 kom.2. Razvlačenje SKS X00/O-A 3x35+54,6+2x16 mm² u dužini od 500 m). **IPS:** 13.000€. **Rok:** IIQ,
- NNM Kriva Ulica- Ugradnja novih betonskih stubova, ugradnja razvodnog ormara i kabliranje dijela mreže. **IPS:** 3.600€. **Rok:** IQ,
- STS 10/0,4 kV Vranovići-Zamjena ROS postolja, NN ormara i usponskih vodova. **IPS:** 2.500€. **Rok:** IIQ,
- STS 10/0,4 kV Trojica 2 - gradnja NN ormara 160 kVA, zamjena ROS postolja, odvodnika prenapona, usponskih vodova, visokonaponskih izolatora na STS. **IPS:** 6.500€. **Rok:** IIQ,
- KNNM Sv. Stasije 2 - Ugradnja razvodnog distributivnog ormara pored trafostanice i spajanje u trafostanicu. Premontiranje kablova tanjeg presjeka iz trafostanice u ormar. **IPS:**3.000€. **Rok:** IIQ,
- KNNM Risan 6- Ugradnja novog razvodnog distributivnog ormara, zamjena dotrajalih priključnih ormara. **IPS:**5.500€. **Rok:** IIQ,
- NNM Muo Centar - Ugradnja novih drvenih stubova, ugradnja SKS kabla. **IPS:** 2.800€. **Rok:** IIQ,
- DV 10 kV Hotel Park - Zamjena stubova drvenih 28 kom, ugradnja čelično rešetkastih stubova 2 kom, ugradnja stubova AB 12/315 -1 kom, stubova AB 12/1000 1kom, Ugradnja silikonskih izolatora 100 kom i ugradnja kapastih izolatora od stakla U120 BS 30 kom. **IPS:** 24.400€. **Rok:** IIQ,
- NNM Bazen - Iskop kanala polaganje kabla PPOO-A 4X240 - 220 m, PPOO 4x16 – 30 m , PPOO-A 4x35-30 m ugradnja ormara NKRO 4 kom-1. **IPS:** 8.400€. **Rok:** IIQ,
- NNM Servisna zona - Iskop kanala polaganje kabla PPOO-A 4X150 – 130 m, PPOO-A 4X35 120 m - ugradnja ormara NKRO 4 (400 A) kom – 1, NKRO 6 (400 A) kom 2, povezivanje priključaka i spajanje u ormanu. **IPS:** 10.200€. **Rok:** IIQ,
- NNM Norveško naselje-Ugradnja stubova AB 9/1000-3 kom, AB 9/315-3 kom-ugradnja ovjesne opreme i polaganje kabla PPOO-A 4X150, ugradnja dva ormara NKRO 6. **IPS:** 7.600€. **Rok:** IIQ.

2.16. JP ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE

- uređenje Velike skele (Ulcinj). **Iznos planiranih sredstava (IPS):** 810.000,00 €. **Rok:** II Q,
- ograđivanje dina i sanacija postojeće ograde na Velikoj plaži (Ulcinj). **IPS:** 23.577,15 €. **Rok:** II Q
- sanacija obale u svim primorskim opštinama. **IPS:** 100.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija objekata obalne infrastrukture od javnog interesa. **IPS:** 50.000,00 €. **Rok:** II Q,
- rekonstrukcija javne rasvjete (Herceg Novi). **IPS:** 220.000,00 €. **Rok:** II Q,
- Izgradnja Interpretacijskog centra za posjetioce u posebnom rezervatu prirode Tivatska solila. **IPS:** 250.746,94 €. **Rok:** IQ,
- uređenje pješačke staze u dužini uz granicu rezervata „Tivatska solila“. **IPS:** 19.500,00 €. **Rok:** II Q,
- uklanjanje komunalnog nereda i objekata u zoni morskog dobra. **IPS:** 50.000 €. **Rok:** I – IIQ,
- priprema poziva za zaključenje aneksa ugovora za 2023. godinu. **Rok:** IQ,
- priprema aneksa ugovora za 2023. godinu. **Rok:** I Q,
- priprema javnih poziva za lokacije privremene objekte/kupališta koje nemaju korisnika. **Rok:** I – II Q,

- priprema javnih poziva za ustupanje privremenih objekata/lokacija na obalama rijeke Bojane u opštini Ulcinj, koje nisu ustupljene tokom 2022. godine. **Rok:** I – II Q,
- revitalizacija ugroženih ribarskih posti u Bokokotorskom zalivu. **IPS:** 20.000,00€. **Rok:** I - IIQ,
- obilježavanje ribarskih posti u zalivu u skladu sa Katalogom ribarskih posti. **IPS:** 15.000€. **Rok:** I -IIQ,
- obuka i licenciranje spasilaca u saradnji sa Crvenim Krstom CG. **Rok:** I-IIQ,
- vršenje obuke i edukacije službenika JPMD (čuvara prirode/zaštitara). **IPS:** 8.000,00€. **Rok:** I-IIQ,
- učešće u realizaciji Programa Plava zastavica za sezonu 2023. godinu u saradnji sa NVO "Ecom" i korisnicima (zakupcima kupališta). **IPS:** 8.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- obilježavanje granica zaštićenih područja u zoni morskog dobra-izrada i postavljanje informativnih tabli za posjetioce. **IPS:** 15.000,00€. **Rok:** I – IIQ,
- izrada promo materijala o zaštićenim područjima u moru. **IPS:** 6.000,00€. **Rok:** IIQ,
- učešće na domaćim i međunarodnim sajmovima u svrhu promocije JPMD. **IPS:** 5.000,00 €. **Rok:** IIQ,
- izrada promotivnog materijala. **IPS:** 8.000,00€. **Rok:** IQ,
- izrada reklamnog video spota u cilju promovisanja svih plaža na crnogorskom primorju u zoni morskog dobra. **IPS:** 8.000,00€. **Rok:** IIQ,
- vršenje kontrole kupališta u dijelu ispunjavanja uslova shodno Ugovorenim obavezama i izdatim uslovima za uređenje kupališta. **Rok:** II – IIIQ,
- vršenje kontrole privremenih objekata i objekata obalne infrastrukture u dijelu poštovanja ugovorenih obavezama i izdatih Urbanističko-tehničkih uslova. **Rok:** II – IIIQ,
- realizacija Programa praćenja kvaliteta morske vode za kupanje na javnim kupalištima. **IPS:** 73.000,00 €. **Rok:** II - IIIQ

Aktivnosti koje JPMD sprovodi u kontinuitetu:

- sprovođenje aktivnosti vezanih za inspekcijski nadzor sa nadležnim inspekcijaskim službama,
- učešće službenika za kontrolu u uvođenju u posjed novih korisnika nakon tenderskih postupaka,
- vršenje kontrole prostora sa nadležnim opštinskim službama,
- učestvovanje u upravnim sporovima koji se odnose na sprovedene upravne postupke po javnim pozivima za davanje na korišćenje djelova morskog dobra,
- održavanje, nabavka i postavljanje opreme u zaštićenim područjima i na kupalištima u svim primorskim opštinama. **IPS:** 13.000,00 €.

Napomena: Odlukom Vlade, Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom omogućeno je bavljenje pomorskim i priobalnim prevozom putnika, kao i prevozom putnika unutrašnjim plovnim putevima. Javno preduzeće pristupilo je formiranju svoje flote, te nabavci trajekta koji saobraća na relaciji Lepetane-Kamenari. Prvi, od nekoliko trajekata koji će preduzeće koristiti, stavljen je u funkciju i na raspolaganju je svim građanima i turistima počevši od 13. marta t.g. (ova stavka je preuzeta sa zvaničnog sajta JP za upravljanje morskim dobrom, na dan 20. mart t.g.).

2.12. JP ZA NACIONALNE PARKOVE CRNE GORE

NP Biogradska gora

- unapređenje turističke ponude sportski ribolov i "fly fishing". **Rok:** IIQ,
- rekonstruisanje i uređenje objekta mrijesilišta na obali Biogradskog jezera. **Rok:** IIQ,
- izrada odmorišta za bicikliste i pješake. **Rok:** IIQ,
- izrada, štampa i montaža folija na edukativnim i informativnim tablama NPBG. **Rok:** II-IIIQ,
- osmišljavanje nove izložbene postavke u Centru za posjetioce. **Rok:** kontinuirano,
- uređenje glavnih ulaza u Park (idejno rješenje; administrativna procedura). **Rok:** kontinuirano,
- osmišljavanje programa obilaska Parka za različite ciljne grupe. **Rok:** kontinuirano,
- sprovođenje PR aktivnosti. **Rok:** kontinuirano.

NP Durmitor

- izrada promotivnog i marketinškog materijala. **Rok:** kontinuirano,
- uređenje dječijeg igrališta. **Rok:** I-IIQ,
- uređenje vidikovaca (Čurevac, Izvor Zaboj). **Rok:** IIQ,
- nabavka bivaka i izvođenje druge faze radova u planinarskom domu Škrka. **Rok:** II-IIIQ,
- unapređenje turističke ponude splavarenja rijekom Tarom. **Rok:** II-IIIQ,
- izrada projektnog rešenja za rekonstrukciju i adaptaciju donje etaže Upravne zgrade. **Rok:** IIIQ,
- pružanje podrške lokalnom stanovništvu za razvoj održivog turizma posredstvom informisanja na društvenim mrežama itd. **Rok:** III-IVQ,
- osmišljavanje programa obilaska Parka, u saradnji sa LTO. **Rok:** kontinuirano,
- izrada idejnog rešenja i sprovođenje radova na ulaznoj kapiji u Park. **Rok:** kontinuirano,
- izrada studija prihvatnih kapaciteta za najposjećenije lokalitete u skladu sa smjernicama zaštite prirode, praćenje i regulisanje broja posjetilaca. **Rok:** kontinuirano.

NP Lovćen

- adaptacija Centra za posjetioce na Ivanovim koritima. **Rok:** IIQ,
- adaptacija mobilijara i reprint folija na tablama. **Rok:** IIQ,
- unapređenje sadržaja dječijeg igrališta. **Rok:** IIQ,
- uređenje vidikovca (Kraljevo počivalo). **Rok:** IIQ,
- unapređenje turističke ponude stazama za boso hodanje. **Rok:** II-IIIQ,
- uređenje kamp mjesta i renoviranje bungalova. **Rok:** IIIQ,
- formiranje nove edukativne, tematske staze u saradnji sa PSCG. **Rok:** kontinuirano,
- postavljanje i dopuna najavne, glavne i informativne table ka/i u Parku. **Rok:** kontinuirano,
- razvijanje programa obilaska Parka za različite ciljne grupe. **Rok:** kontinuirano,
- sprovođenje PR kampanje. **Rok:** kontinuirano,
- pružanje podrške lokalnom stanovništvu za razvoj održivog turizma posredstvom informisanja na društvenim mrežama itd. **Rok:** kontinuirano,
- iniciranje uspostavljanja sertifikata za lokalne proizvode. **Rok:** kontinuirano.

NP Prokletije

- izrada predloga projekta formiranja edukativne staze u dolini Grebaj. **Rok:** II-IIIQ,
- promocija praiistorijskog crteža-magna metar. **Rok:** IIIQ,
- uređenje prostora ispred i iza Centra za posjetioce u Gusinju u funkciji expo-prostora,
- promocija Parka posredstvom medija, društvenih mreža, sajta itd. **Rok:** kontinuirano,
- istraživanje i odrađivanje prihvatnih kapaciteta pojedinih najposjećenijih lokaliteta u skladu sa smjernicama zaštite prirode, praćenje i regulisanje broja posjetilaca. **Rok:** kontinuirano,

NP Skadarsko jezero

- unapređenje nematerijalnog kulturnog nasleđa kroz osmišljavanje i realizovanje manifestacija, sajmovi, izložbi i kulturno-umjetničkih programa. **Rok:** I-IIQ,
- unapređenje turističkog proizvoda (posmatranja ptica, kajakarenja). **Rok:** IIQ,
- izrada promo-video materijala i fotografija prirodnih i kulturnih vrijednosti. **Rok:** kontinuirano,
- osmišljavanje novog koncepta izložbe u Centru za posjetioce (Podhum). **Rok:** kontinuirano,
- uspostavljanje nove rute za pješačku stazu „Dolinom rijeke Orahovštice“. **Rok:** kontinuirano,
- izrada idejnog rješenja sa predmjerom i predračunom za odmorište za kajakaše. **Rok:** kontinuirano,
- analiza strukture posjetilaca primjenom „karte zadovoljstva“. **Rok:** kontinuirano,
- razvijanje programa obilaska Parka za različite ciljne grupe. **Rok:** kontinuirano.

Aktivnosti čija se realizacija planira na nivou svih nacionalnih parkova su:

- organizovanje manifestacija i događaja. **Rok:** IIQ,
- unapređenje pješačkih i biciklističkih staza. **Rok:** IIQ,
- unapređenje postojećih sistema informativnih, glavnih tabli i smjerokaza. **Rok:** II-IIIQ,

- analiziranje uticaja posjetilaca na prirodne i kulturne vrijednosti. **Rok:** II-IIIQ,
- izrada autentičnih suvenira parka. **Rok:** IIIQ,
- izrada i štampa promotivnog i marketinškog materijala. **Rok:** kontinuirano,
- analiza strukture, mišljenja, potreba i očekivanja posjetilaca. **Rok:** kontinuirano,
- iniciranje uspostavljanja sertifikata za lokalne proizvode. **Rok:** kontinuirano,
- podrška lokalnom stanovništvu u izradi suvenira i rukotvorina, te otkupljivanje i distribucija proizvedenih predmeta u suvenirnicama Parkova. **Rok:** kontinuirano,
- učestvovanje na turističkim sajmovima,
- analiza korišćenja postojećeg sistema staza. **Rok:** kontinuirano,
- obilježavanje značajnih ekoloških datuma, organizovanje manifestacija i događaja u saradnji sa LTO-ima. **Rok:** kontinuirano.

2.17. AD SKIJALIŠTA CRNE GORE

Ponuda skijališta je upotpunjena sa velikim brojem sadržaja, među kojima su restoran Troglava, panoramska vožnja žičarom, Igraonica, karting park, pikado, sto za stoni tenis, teren za streličarstvo, stoni fudbal, paintball teren idr. U nastavku slijedi pregled aktivnosti čija je realizacija planirana za vrijeme trajanja ljetnje turističke sezone:

- organizovanje izložbe oldtimera,
- organizovanje Festival fima,
- organizovanje raznih kampova (kamp joge, tango kamp),
- organizovanje događaja/aktivnosti, kao što su: „Bjelasica Ultra Trail“, igre bez granica, hajking ture, biciklističke ture, markacija i promocija biciklističkih staza i dr.),
- organizovanje Pazarnog dana na kojem će proizvođači suvenira, ljekovitog bilja, meda i dr., na autentičan način, predstaviti ljepotu bjelasičkih krajeva kroz svoju ponudu,
- organizovanje služenja nacionalnih specijaliteta za sve posjetioce
- održavanje akcije Gorske službe spašavanja kojom će biti prikazane tehnike i organizacija spasavanja u vanbolničkim uslovima,
- organizovanje posjete ski centru za štíćenike doma Mladost, samohrane roditelje kao i djecu iz okolnih opština.

3. PLAN PRIPREME LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2023. GODINE NA NIVOU LOKALNIH SAMOUPRAVA

3.1. PRIMORSKI REGION

ULCINJ

Turistička organizacija Ulcinja će raditi na podsticanju, koordiniranju i organizovanju raznih manifestacija koje doprinose obogaćivanju turističke ponude:

- Maraton, trasa: Stari grad - Velika plaža - Ada Bojana – Solana – Možura - Valdanos - Stari grad;
- Dan Opštine Ulcinj. **Rok:** IIQ,
- Pranvera ne Ane te malit. **Rok:** IIQ,
- Međunarodni sajam knjiga. **Rok:** IIIQ,
- Old Timer Fest. **Rok:** IIIQ,
- Međunarodni sajam suvenira, **Rok:** IIIQ,

- Međunarodna manifestacija „Dani bamije“, **Rok:** IIIQ,
- Gala Night-veče klipova. **Rok:** IIQ,
- Motorijada i vožnja brodom malih Kapetana,
- Tradicionalna manifestacija „Dani dijaspore“ i Pjesnička kalimera. **Rok:** IIIQ,
- Tradicionalni filmski i dječiji festival. **Rok:** IIIQ.

BAR

U cilju stvaranja uslova za uspješno odvijanje ljetnje turističke sezone 2023. godine, Opština, odnosno nadležne službe lokalne samouprave (TO, JU Kulturni centar“, doo “Komunalne djelatnosti“), planiraju mnogobrojne i raznovrsne aktivnosti koje će doprinijeti postizanju boljih kvantitativnih i kvalitativnih efekata.

- otvaranje novih info biroa u: Čanju, Sutomoru, Dobroj Vodi, Utjehi, Starom Baru, Virpazaru, Ostrosu,
- promocija turističke ponude na sajtu TO, društvenim mrežama Facebook, Instagram, Google i dr.,
- postavljanje turističke infrastrukture na brdu Volujica (izgradnja vidikovca, igrališta i dr.),
- izrada turističke karte, reprint mape planinarskih staza, panoramske rute, izrada opšteg destinacijskog i kataloga smještaja i reprint ostalih brošura,
- organizovanje studijskih putovanja novinara sa ključnih emitivnih tržišta kao i turoperatora, blogera i influensera u cilju njihovog upoznavanja sa destinacijom,
- nastupi na sajamskim manifestacijama, B2B i B2C radionicama, koji predstavljaju značajan vid promocije u saradnji sa NTO CG i LTO-ima,
- organizacija tradicionalnih akcija „Za još ljepši grad“ i „Pohod u planine“,
- organizacija i finansiranje događaja: “21. maj Dan nezavisnosti CG”, “Ljeto sa zvijezdama”, “Ribar fest”, “Festival grožđa”, “Festival agruma”, “ Noć Velikog pijeska”, “Šušanjnsko veče”, “Spičansko veče”, “Priganica fest”, Svjetski dan planete Zemlje, kao i Svjetski dan turizma,
- održavanje postojeće i izrada nove turističke signalizacije,
- markiranje i čišćenje pješačkih staza na teritoriji Opštine,
- organizacija edukativnih radionica i unaprijeđenje znanja iz oblasti marketinga i turizma,
- JU Kulturni centar Bar će nastaviti sa realizacijom tradicionalnih kulturnih aktivnosti, unaprijediti kulturnu ponudu novim sadržajima i manifestacijama,
- organizacija i realizacija manifestacija festivalskog karaktera sa međunarodnim učešćem koje predstavljaju jedan od najboljih načina promocije grada i doprinose respektabilnom pozicioniranju Crne Gore i grada Bara na kulturno-turističkoj mapi Evrope,
- organizacija najznačajnijeg festivala multimedijalnog karaktera „Barski ljetopis“. **Rok:** IIIQ,
- organizacija tradicionalnog Međunarodnog festivala dječijeg stvaralaštva i stvaralaštva za djecu „Susreti pod Starom Maslinom“, manifestacije „U ime crvene košulje“, likovne kolonije „Creative Hub 2023“, umjetničke scene „Art Weekend“,
- redovno sprovođenje aktivnosti na poslovima održavanja čistoće, zelenila i opštinskih puteva.

BUDVA

U nastavku slijedi pregled aktivnosti predviđenih Planom i programom rada TO Budva za 2023. godinu, koje su usmjerene u pravcu stvaranja uslova koji će doprinijeti nesmetanom odvijanju predstojeće ljetnje turističke sezone:

- sprovođenje aktivnosti u pravcu valorizacije kulturne baštine - rekonstrukcija, adaptacija i revalorizacija objekta u Starom gradu,

- održavanje postojećih pješačkih staza i organizovanje promotivnih tura u cilju njihove bolje valorizacije,
- otvaranje i označavanje novih pješačkih staza (Mountain bike&hiking staza u zaleđu),
- snacija izvora i drugih objekata od kulturnog značaja na trasama planinarsko pješačkih staza,
- ažuriranje i dopuna GPS aplikacije planinskih staza za mobilne telefone,
- rekonstrukcija, revitalizacija i adaptacija tvrđave Mogren,
- **revalorizacija materijalne i nematerijalne baštine u saradnji sa ustanovama kulture** - Izrada udžbenika u digitalnom formatu, interaktivnih mapa spomenika i mikro-sajta koji će se odnositi na istoriju Budve u vrijeme Rimskog carstva, organizaciju međunarodnih simpozijuma i izradu konzervatorskih projekata ranohrišćanske bazilike i rimskih termi. U planu je i realizacija projekta konzervatorskog održavanja i konzervacije i restauracije ikone „Budvanska gospa“, projekta konzervacije Rimskih termi, Ranohrišćanske bazilike, crkve Santa Marija In Punta i crkve Svetog Save Osvećenog i drugih organizacija s tim povezanih naučnih skupova, izrada potrebnih naučnih radova, projekti valorizacije nematerijalne kulturne baštine (knjige, manifestacije, izložbe, itd.),
- **sprovođenje aktivnosti u pravcu podsticaja razvoju ruralnog turizma:** Uređenje seoskih cjelina; Podrška proizvođačima poljoprivrednih i ruralnih proizvoda i dr.,
- sprovođenje aktivnosti koje imaju za cilj suzbijanje sive ekonomije,
- uređenje urbanih džepova, parkova, parkinga i drugih javnih površina,
- organizovanje edukacije turističkih vodiča,
- organizovanje dodjela nagrada u turizmu,
- organizovanje događaja sa ciljem unapređenja kvaliteta turističkog proizvoda; tradicionalne manifestacije: „Od Uskrsa do Vaskrsa“; Karneval; „Budvanske večeri“; Dan državnosti i Dan TO Budva, „Petrovačka noć“, „Budi u Budvi“, Ceremonija otvaranja sezone; Budvanski festival igre,
- pružanje podrške drugim projektima: „Montenegro Sun reggae festival“; Sea dance festival („EXIT avantura“); „Petrovac Jazz festival“; „Fešta od ruštula; 3x3 FIBA; Književni festival „Ćirilicom“; Triatlon/akvatlon trka; koncerti gradske i klasične muzike,
- organizovanje rada postojećih turističko-informativnih biro kao i izgradnja novog,
- sprovođenje promocije turističke destinacije, putem kanala digitalnog marketinga,
- organizovanje studijskih posjeta inostranih novinara i agenata,
- učešće na sajmovima turizma, „road show“ - kampanjama, organizovanje događaja za medije.

TIVAT

Pregled aktivnosti i manifestacija koje će u periodu ljetnje sezone realizovati Opština Tivat, TO Tivat, JU Centar za kulturu Tivat, JU Gradska biblioteka Tivat i JU Muzej i galerija Tivat:

- asfaltiranje lokalnih puteva. **Iznos planiranih sredstava:** 1.000.000,00 €, **Rok:** II-IVQ,
- betoniranje lokalnih puteva. **Iznos planiranih sredstava:** 100.000,00 €, **Rok:** IIQ,
- rekonstrukcija ljetnje pozornice Donja Lastva. **Iznos planiranih sredstava** 300.000,00€, **Rok:** IIQ,
- adaptacija elektroinstalacija na Kuli „Buća Luković“. **Iznos planiranih sr.:** 22.000,00€. **Rok:** IIQ,
- nabavka opreme za potrebe JU Muzej i galerije. **Iznos planiranih sredstava:** 30.000,00€, **Rok:** II-IV,
- nabavka i isporuka oprema za ozvučenje i rasvjetu JU Centar za kulturu. **IPS: 50.000,00 €, Rok:** II-IVQ,
- pružanje podrške prvredi kroz dodjelu ekološke oznake za male biznise „Good Travel Seal“. **Rok:** IIQ,
- organizovanje studijskih posjeta specijalizovanih agencija sa tržišta Velike Britanije - učešće na Global Birdfair 2023.g., u cilju diverzifikacije turističkog proizvoda – Birdwaching. **Rok:** kontinuirano,
- promocija Boke kotorske kao „wedding“ destinacije. **Rok:** kontinuirano,
- organizovanje izleta u Velikom gradskom parku. **Rok:** kontinuirano,
- unaprjeđenje i održavanje pješačkih staza na Vrmcu i Luštici. **Rok:** kontinuirano,
- nastavak realizacije projekta „Život na Luštici“. **Rok:** kontinuirano,

- promocija MICE ponude, učešće na međunarodnom MICE sajmu. **Rok:** kontinuirano,
- učešće na sajamskim manifestacijama, pres konferencijama, radionicama, road show kampanjama, u saradnji sa NTOCG i LTO-ima. **Rok:** kontinuirano,
- sprovođenje digitalne kampanje, i promocija ponude grada putem sajta TO Tivat, **Rok:** kontinuirano,
- postavljanje multimedijalnog totema na Pinama. **Rok:** kontinuirano,
- izrada/reprint promotivnog foto i video materijala. **Rok:** kontinuirano,
- realizacija kampanje Registrujte smještaj. **Rok:** IQ,
- organizovanje/podrška manifestacijama u okviru tivatskih ljetnjih fešti. **Rok:** II-IIIQ,
- obilježavanje ekoloških datuma, **Rok:** kontinuirano,
- organizacija akcije „Turistički cvijet“. **Rok:** II-IIIQ,
- učešće u projektima iz oblasti turizma koji se finansiraju iz EU. **Rok:** kontinuirano,
- otvaranje info biroa i anketiranje turista po pitanju potrošnje i utisaka, **Rok:** IIIQ,
- organizovanje festivala „Purgatorije“, Međunarodnog festivala harmonike i Gitarafest-a,
- organizovanje manifestacije „Tivatsko književno ljeto 2023.“,
- promocija „Ribarskog riječnika“, izložba „Žene i ribarstvo“, festival „Etnološkog filma“.

KOTOR

- promocija turističke ponude grada, putem digitalnih kanala marketinga na tržištima: Francuske, Njemačke, V.Britanije, Skandinavije, Švajcarske, Belgije, Turske, Mađarske, Češke, Slovačke, Kine, regiona i dr.,
- izrada štampanog promotivnog materijala (monografija Kotora „Simbioza prirode i čovjeka“, brošura „Centuries young“, kulturna mapa Boko Kotorske, vodič „Dir po Kotoru“, gastro vodič, mapa grada, fotomonografija Kotora u slikama, „Mozaici na području Kotora“ i dr.),
- učešće na sajmovima (London, Berlin, Beč, Beograd, Njemačka, Poljska i dr.),
- učešće u on line B2B događaju New Deal Europe Marketplace i Forum 2023. **Rok:** II-III Q,
- realizacija road show kampanja i radionica sa turoperatorima i medijima,
- pružanje podrške u organizaciji manifestacija (Dan nezavisnosti, Dan državnosti, Bokeljska noć, Kotor Art i ostale brojne kulturne, sportske, muzičko zabavne manifestacije),

HERCEG NOVI

- početak izvođenja radova na rekonstrukciji šetališta Pet Danica (izgradnja nove javne rasvjete, postavljanje nove atmosferske i fekalne kanalizacije, popločavanje i postavljanje „potapajućih“ stubića). Prva faza projekta biće završena do 15. maja, a nastavak realizacije predviđen je nakon završetka ljetnje turističke sezone, odnosno od 1. oktobra,
- realizacija aktivnosti kroz rad Koordinacionog tijela za pripremu i praćenje turističke sezone 2023. godine (sastanci, obilasci terena i dr.),
- održavanje redovnih sastanaka organa lokalne samouprave i JPMD, u dijelu koji se odnosi na ugostiteljske objekte i zakup plaža,
- održavanje lokalnih puteva, sanacija oštećenja gradskih ulica i kolovoza, obnavljanje saobraćajne signalizacije, održavanje zelenih i ostalih javnih površina i mobilijara, popravka mreže javne rasvjete, čišćenje „divljih“ deponija i sl.,
- sprovođenje procedure dobijanja sertifikata „Green Destination“,
- izrada nove knjige standarda i kompletan „rebranding“ digitalnog i štampanog promotivnog sadržaja,
- realizacija treće faze projekta panoramskog puta na poluostrvu Luštica - „Life of Luštica“, koja podrazumijeva adaptaciju dva vidikovca i izradu projektne dokumentacije za turističku signalizaciju

- realizacija druge faze koncepta “Herceg Novi Wedding Destination” koji podrazumjeva izradu foto/video digitalnog sadržaja,
- raspisivanje javnog poziva za adaptaciju jedne plaže i jednog ugostiteljskog objekta u cilju unaprijeđenja “child friendly” sadržaja destinacije,
- organizovanje nastupa učenika, na atraktivnim lokacijama grada u saradnji sa muzičkom školom,
- izvođenje radova na adaptaciji i uređenju pješačke “Staze zdravlja” na Vrbanju,
- pokretanje projekta “Game of Novi” koji podrazumijeva mapiranje tačaka unutar jezgra Starog grada,
- organizovanje posjeta novinara, studijskih grupa i influensera sa značajnih emitivnih tržišta kao i nastupa na press konferencijama, festivalima, događajima, koncertima,
- realizacija promocije turističke ponude grada putem štampanih medija na emitivnim tržištima,
- uređenje i proširenje turističko-informativnih biroa (tokom zimske turističke sezone aktivno je 7, a tokom ljetnje sezone 19),
- učešće i promocija turističke ponude Herceg Novog na sajmovima turizma u Tel Avivu, Ljubljani, Beogradu, Berlinu, Banja Luci, Parizu, Beču, Pragu, Zagrebu i Sarajevu. **Rok:** I – II Q,
- izrada novog kataloga smještaja uz aktivno učešće turističke privrede,
- realizacija saradnje sa Upravom lokalnih prihoda prilikom kontrole naplate boravišne takse,
- izrada planova o dodatnom angažovanju policijskih službenika saobraćajne policije u sezoni,
- u skladu sa procjenama i mogućnosima drugih organizacionih cjelina UP, na nivou CG, planirana je ispomoć određenog broja službenika Odjeljenju bezbjednosti Herceg Novi za koje je neophodno organizovati boravak (smještaj i ishrana).

3.2. SREDIŠNJI REGION

GLAVNI GRAD PODGORICA

U cilju prezentacije tradicionalnih gastronomskih proizvoda podgoričkog regiona i u cilju afirmacije određenih lokaliteta u gradu, **TO Podgorice organizovaće sljedeće tematske manifestacije:**

- **Svi plešemo** – Na nekoliko gradskih trgova, u saradnji sa plesnim klubovima, biće organizovano plesno veče, za profesionalne plesače i sve ljubitelje plesa. **Rok:** IIQ,
- **Tradicija ukusa**. **Rok:** tokom cijele godine,
- **Slikamo Podgoricu** – u podgoričkim parkovima, u saradnji sa likovnim umjetnicima, biće organizovane likovne sekcije za djecu i drugi prigodan program za sve prisutne. **Rok:** tokom ljetnje turističke sezone
- **Joga u prirodi** – U podgoričkim parkovima, u saradnji sa udruženjima i instruktorima joge, biće obilježen Svjetski dan joge i promovisani zdravi stilovi života. **Rok:** IIQ,
- **Ljeto i moda** – U Njegoševom parku ili drugoj lokaciji na otvorenom, u saradnji s podgoričkim dizajnerima, biće organizovana manifestacija u cilju promocije domaćih modnih brendova i grada kao šoping destinacije. **Rok:** IIIQ,
- **Ajmo na Moraču** - Organizujemo manifestaciju nekoliko godina zaredom, u cilju promocije rijeke Morače, kao prirodno očuvanog potencijala Podgorice i vraćanja sugrađana na njihove plaže, uz bogate sportsko-rekreativne sadržaje i muzičko-zabavni program. **Rok:** IIIQ,
- **Tematski bal pod maskama** – U cilju dodatne promocije izuzetno važnog arheološkog lokaliteta u gradu, organizovaćemo treću godinu zaredom manifestaciju Bal pod maskama, na Duklji, a maske uvijek prate antički period, uz dodatni zabavni program. **Rok:** IIIQ,
- Učešće na sajmu ATM Dubai u saradnji sa NTOCG,
- Realizacija promocije turističke ponude grada na emitivnim tržištima,
- Organizovanje studijskih posjeta za predstavnike agencija, tur-operatora, novinara,

- Organizovanje posjete 60 inostranih investitora iz oblasti eko turizma i predstavnika medija, učesnika na događaju Eco Resort Network. Tokom održavanja događaja, u selu Briđe, biće organizovano otvaranje prvog Eco rizorta u Podgorici – „Oblun“. **Rok:** IIQ,
- Organizovanje izleta za turističku privredu (hotelijere, agencije, vodiče) do atraktivnih turističkih lokaliteta u cilju boljeg upoznavanja ponude, kako bi turistički poslenici mogli dodatno animirati svoje goste i na taj način uticati na produženje boravka turista u gradu. **Rok:** kontinuirano,
- Realizacija saradnje sa podgoričkim privrednicima (ugostiteljima, hotelijerima, agencijama, suvenirnicama, trgovinama...), kroz besplatnu promociju sadržaja i ponude, u okviru dostupnih kanala komunikacije i promotivnog materijala TO,
- organizovanje trećeg Podgoričkog salona vina (u saradnji sa hotelijerima i mladim preduzetnicima), koji će okupiti više desetina lokalnih vinarija podgoričkog regiona. **Rok:** IIQ,
- organizovanje obuke za recepcionere podgoričkih hotela, od strane licenciranih turističkih vodiča, a u cilju predstavljanja svih kulturno-istorijskih, turističkih, prirodnih i drugih lokaliteta i atrakcija u gradu. **Rok:** kontinuirano,
- organizacija manifestacije „Burger fest“, u saradnji sa podgoričkim ugostiteljima. **Rok:** IIQ,

Rad info punktova

Tokom cijele godine TO ima organizovan rad na dva mjesta u centru grada, gdje se pored redovnih administrativnih poslova pružaju sve vrste turističkih, servisnih i drugih informacija posjetiocima. Pored navedenog, svakog radnog dana i subotom, radi se prijava boravka turista, po sistemu RB 90. Usljed povećanog prometa tokom ljetnje turističke sezone, na najfrekventnijim lokacijama u gradu, TO otvara dodatne info punktove (na autobuskoj-željezničkoj stanici, aerodromu „Podgorica“), a uz rad postojeća dva info punkta u centru grada, turisti mogu na više lokacija dobiti sve neophodne turističke, servisne i druge informacije.

ZETA

- uređenje i održavanje javnih zelenih površina. **Rok.** kontinuirano,
- održavanje komunalnog reda. **Rok.** kontinuirano,
- organizacija manifestacije „Dan krapa“. **Iznos planiranih sredstava:** 15.000,00€. **Rok:** II-IIIQ,
- organizacija manifestacije „Dani zetskih kolača i priganica“. **IPS:** 10.000,00€. **Rok:** II-IIIQ,
- učešće u organizaciji sportskih manifestacija. **Iznos planiranih sredstava:** 2.000,00€. **Rok:**IIQ,
- organizacija 95. Zetskih sportskih igara. **Iznos planiranih sredstava:** 8.000,00€. **Rok:** IIIQ.

PRIJESTONICA CETINJE

U pravcu pripreme i kvalitetnog odvijanja predstojeće ljetnje turističke sezone, turistička organizacija Prijestonice Cetinje, planira realizaciju sljedećih **manifestacija / projekata:**

Manifestacije:

- Obilježavanje Svjetskog dana džeza. Rok: IIQ, - Majska priča u Prijestonici. Rok: IIQ, - Međunarodni dan muzeja. Rok: IIQ, - Proslava Dana nezavisnosti. Rok: IIQ, - Biciklijada. Rok: IIQ, - Obilježavanje Svjetskog dana zaštite životne sredine. Rok: IIQ,	- MESAP- II Međunarodni sajam pršuta. Rok: IIQ, - Crna Gora u ritmu Evrope. Rok: IIQ, - Obilježavanje Svjetskog dana muzike i otvaranje programa „Ljeto u Prijestonici“. Rok: IIQ, - Ljeto u Prijestonici. Rok: II – IIIQ, - Dani sporta u Prijestonici. Rok: IIQ, - „Montenegro beer fest“. Rok: IIIQ,

- Miris lipa i meda. **Rok:** IIIQ,
 - Obilježavanje Dana državnosti. **Rok:** IIIQ
 - Sajam suvenira i rukotvorina. **Rok:** IIIQ,
 - Međunarodni festival folklor. **Rok:** IIIQ,
 - Riječki Pazar. **Rok:** IIIQ,
 - Obilježavanje Međunarodnog Dana mladih 2023.“. **Rok:** IIIQ,
 - Njeguška trpeza. **Rok:** III Q
 - Posjedak u Kosijere. **Rok:** III Q
 - Evropska nedjelja mobilnosti- Dan bez automobile. **Rok:** III Q
 - Obilježavanje Svjetskog dana turizma. **Rok:** III Q
- Projekti:**
- Uređenje pješačke staze “Obod” na R. Crnojevića. **Rok:** IQ,
 - Izrada dekorativno-saobraćajne signalizacije za urbana područja. **Rok:**IQ,
 - Postavljanje info tabli sa QR codom. **Rok:** II – IIIQ,
 - Promotivni video spot i turističke fotografije Prijestonice. **Rok:** IQ,
 - Web sajt TOPC. **Rok:** IQ,
 - 3 D turistička mapa grada. **Rok:** IQ,
 - Promotivne aktivnosti-sajmovi, brošure, flajeri, katalozi. **Rok:** I – IVQ,
 - Adaptacija info punkta na parking TOPC. **Rok:** IQ,
 - Otvaranje novog info punkta u Njegoševoj ulici. **Rok:** IQ,
 - Unapređenje turističkog parkinga. **Rok:** IIQ,
 - Nova ponuda – 2 električna vozila za turističko razgledanje istorijskog jezgra grada. **Rok:** II – IIIQ.

DANILOVGRAD

- otvaranje info-punktova za ljetnju turističku sezonu. **Iznos planiranih sredstava (IPS):** 200,00€. **Rok:** IQ,
- obnavljanje turističke signalizacije. **IPS:** 500,00€. **Rok:** IIQ,
- čišćenje i uređenje putnih pravaca i prilaza ka turističkim odredištima. **IPS:** 500,00€. **Rok:** IIQ,
- uređenje i dopuna postojećeg WEB sajta i aktivnosti na društvenim mrežama. **IPS:** 400,00€. **Rok:**IQ
- izrada propagandnog materijala (flajeri, brošure). **IPS:** 1.000,00€. **Rok:** IIQ,
- servis i registracija vozila koje je namijenjeno za rad na terenu. **IPS:** 820,00€. **Rok:** IIQ,
- promotivni nastupi posjeta sajmovima u zemlji i okruženju. **IPS:** 2.000,00€,
- organizovanje manifestacija (Foto fest, Sajam zdrave hrane i starih zanata, Spuško ljetu, Manifestacija rijekom Zetom 2023., Bjelopavličke sportske igre, Katunske sportske igre). **IPS:** 6.000,00€. **Rok:** IIIQ,
- realizacija aktivnosti vezane za akciju čistiji i ljepši grad i okolinu. **IPS:** 300,00€. **Rok:** IIIQ.

NIKŠIĆ

- realizacija aktivnosti na opremanju vidikovca na Slanom jezeru (klupe, info tabla i dr.),
- otvaranje info-punkta u centru grada,
- postavljanje novih i zamjena dotrajalih info tabli pored turističkih lokaliteta,
- organizacija manifestacija i događaja,
- učešće na regionalnim sajmovima turizma: u Beogradu, Banja Luci, Sarajevu, Kragujevcu, Novom Sadu, kao i učešće u Road show kampanji zavisno od tržišta,
- organizacija posjeta turoperatora (u saradnji sa NTO),
- nastavak saradnje sa influenserima i digitalnim nomadima kako bi se na najposjećenijim društvenim mrežama našli zanimljivi sadržaji grada,
- izrada mape planinarskih staza,
- organizovanje sportskih aktivnosti na jezerima,

- uređenje i održavanje javnih površina,
- održavanje opštinskih puteva i održavanje i čišćenje javnih prostora za parkiranje,
- postavljanje, obnavljanje i čišćenje saobraćajne signalizacije,
- postavljanje tabli za označavanje naziva naselja, ulica i trgova,
- ugradnja prinudnih usporivača brzine - „ležećih policajaca“
- održavanja javne rasvjete i adaptacija kroz zamjenu postojeće rasvjete LED svjetlosnim izvorima,
- redovno održavanje – čišćenje korita lokalnih vodotoka,
- nabavka jednog vozila za pražnjenje polupodzemnih kontejnera kao i nabavka i ugradnja 10 polupodzemnih kontejnera.

3.3. SJEVERNI REGION

ŽABLJAK

Aktivnosti koje opština Žabljak planira da realizuje tokom 2023.godine, koje će doprinijeti unapređenju ljetnje turističke sezone, a za koje su sredstva planirana kroz Odluku o budžetu Opštine Žabljak za 2023. godinu:

- održavanje sastanaka sa ustanovama i pojedincima koji mogu doprinijeti boljoj i kvalitetnijoj ljetnjoj sezoni, radi definisanja što adekvatnijeg djelovanja (TO Žabljak, doo “Komunalno i vodovod“, Komunalnom policijom i inspekcijom, Službom zaštite i spašavanja, Turističkom inspekcijom i turističkim udruženjem Žabljak),
- izgradnja gradskih saobraćajnica. **Iznos planiranih sredstava (IPS): 400,000.00 €**,
- opravka lokalnih puteva. **IPS: 90,000.00 €**,
- postavljanje asfaltnog zastora. **IPS: 700,00.00 €**,
- uređenje gradskih stambenih zgrada. **IPS: 30,000.00 €**,
- uređenje deponije građevinskog otpada i dodatne kade za komunalni otpad. **IPS: 570,000.00 €**,
- uređenje lokacija i nabavka kanti za selektivno odlaganje otpada. **IPS: 20,000.00 €**,
- uređenje trga ispred stare zgrade opštine. **IPS: 60,000.00 €**,
- kulturno-naučni skup “Vukova zadužbina“. **IPS: 1,000.00 €**,
- manifestacija Dani planinskog cvijeća. **IPS: 8,000.00 €**,
- manifestacija smotra konja. **IPS: 4,000.00 €**,
- izrada brošure preporučenih planinarskih staza sa track logovima na cg. i eng. jeziku,
- realizacija promotivnih i marketinskih aktivnosti putem digitalnih kanala prodaje/promocije, web portala TO, društvenih mreža (instagram, facebook),
- izrada novog destinacijskog spota Žabljaka,
- sufinansiranje manifestacija WBA, Triatlon Black lake, Polutriatlon Crown of Montenegro, planinarskog biciklizma Downhill Durmitor,
- organizovanje umjetničkih izložbi na temu šuma,
- studijska putovanja novinara sa ključnih emitivnih tržišta kao i turoperatora, blogera, influensera u cilju upoznavanja sa destinacijom,
- objavljivanje sadržaja na društvenim mrežama u cilju boljeg informisanja turista,
- izrada mape planinarskih i biciklističkih staza,
- izrada mapa panoramske rute „Durmitorski prsten“, na crnogorskom, engleskom, njemačkom i francuskom jeziku,
- sajamske aktivnosti i međunarodne prezentacije
- regionalni „road show“,
- održavanje sistema za prijavu turista i naplatu izletničke takse, nadogradnja na programu prijave,
- podrška diverzifikaciji turističkog proizvoda u lokalnoj zajednici,

- učešće u EU projektima,
- podrška ženama preduzetnicama u proizvodnji organske kozmetike od ljeko bilja,
- produkcija info letka i realizacija kampanje „Fiskalizuj se“,
- organizovanje događaja gastro ponude,
- obilježavanje značajnih turističkih datuma.

KOLAŠIN

U saradnji sa turističkom privredom, lokalnim NVO, sportskim klubovima i opštinom Kolašin, TO Kolašin će organizovati brojne koncerte, kulturno-umjetničke programe, izložbe suvenira i predmete domaće radinosti, sportske događaje i dr.

Manifestacije/događaji koje će TO Kolašin finansijski podržati tokom predstojeće sezone su: *MOSI igre; "Pazarni dan"; Tango kamp; Biciklistička trka MTB Čiker marathon; Bjelasica ultra trail - planinski ultra maraton; Festival alternativnog teatra Korifej; Košarkaški kamp; Karate turnir "Kolašinski pobjednik"; Turnir u malom fudbalu „Kolašin 2023“; Sinjajevinski biciklistički maraton.* Pored navedenog, aktivnosti koje će doprinijeti boljoj pripremi i kvalitetnijem odvijanju sezone su:

- organizovanje manifestacija, kao i promocija aktivnosti na Ski centru poput panoramskih vožnji žičarom u saradnji sa Ski centrom Kolašin 1600,
- markacija novih i održavanje postojećih biciklističkih i pješačkih staza,
- postavljanje info tabli i markacija za pješačke staze u kanjonu rijeke Mrtnice,
- sprovođenje promotivnih aktivnosti, u susret predstojećoj ljetnoj sezoni (u saradnji sa NTO),
- ažuriranje web portala www.kolasin.me,
- realizacija promocije na društvenim mrežama,
- realizacija studijskih putovanja za novinare, turoperatore i organizatore događaja i podrška organizaciji istih,
- prikupljanje podataka o turističkom prometu,
- realizacija aktivnosti u pravcu valorizacije kulturne baštine,
- održavanje sastanaka sa turističkom privredom u cilju unapređenja poslovnog ambijenta i rad na suzbijanju sive ekonomije.

MOJKOVAC

U okviru promotivnih i marketing aktivnosti, planirano je sljedeće:

- snimanje turističkih spotova koji promovišu aktivni odmor na teritoriji opštine i tematskih video spotova,
- izrada nove foto arhive TO Mojkovac,
- realizacija aktivnosti na promociji potencijala putem društvenih mreža TO Mojkovac,
- redizajn sajta TO radi poboljšanja reprezentativnosti i operativnosti sajta,
- izrada štampanog materijala (mapa grada, razglednice, vodiči),
- izrada suvenira sa motivima Mojkovca,
- ažuriranje bilborda – reklamnih površina u skladu sa aktivnostima,
- učvršćivanje saradnje sa stvaraocima javnog mnjenja (novinari, fotoreporteri, snimatelji),
- učešće na sajmovima i organizacija studijskih posjeta i izleta za predstavnike turističkih agencija, turoperatore i novinare,
- unapređenje turističke signalizacije i postavljanje informativno - edukativnih tabli sa putokazima.

Organizacija sljedećih manifestacija:

- Prvomajski uranak sa velikim rafting-kajak spustom "Mojkovac 2023." **Rok:** IIQ,
 - "Mojkovački otkos" **Rok:**IIQ,
 - Čorbijada. **Rok:** IIIQ,
 - Ljeto pored Tare - "Tear of Europe" . **Rok:** IIIQ,
 - Sky Running Sinjajevina. **Rok:** IIIQ,
 - Dani meda i zdrave hrane. **Rok:** IIIQ;
- TO Mojkovac, pružiće pomoć i biće suorganizator i drugih manifestacija, značajnih za doprinos razvoju turizma i obogaćivanju turističke ponude, kao što su:**
- „Dan planete zemlje“, Biciklijada, Maskenbal, Mala matura itd,
 - Međunarodni festival folklor "Zlatni ćemer",
 - Mojkovačka filmska jesen, pozorišne predstave, likovne kolonije i izložbe itd.,
 - "Tara challenge Fly Fishing Cup 2023.",
 - tradicionalni planinarski pohod Prošćenskim planinama,
 - memorijalni planinarski pohod "Dušan Bulatović Džambas",
 - festival poezije "Suza Evrope",
 - memorijalni turnir u fudbalu "Dragan Savić" i turnir u basketu "Slaviša Šljako Bajčeta",
 - međunarodni festival poezije "Slova Slovenska" i sajam knjiga,
 - sinjajevski maraton,
 - auto-moto reli (džipijada).
- Ostale aktivnosti TO Mojkovac u cilju podsticanja diverzifikacije i inovacije proizvoda i unapređenje kvaliteta turističkog proizvoda:**
- unapređenje rada Info centra i suvenirnice,
 - afirmacija lokaliteta "Srednjovjekovno Brskovo" i izrada 3D makete,
 - unapređenje turističke signalizacije i postavljanje informativno - edukativnih tabli sa putokazima;
 - razvoj inovativnog turističkog proizvoda „Eko-etno kuća Mojkovca“,
 - stavljanje u turističke svrhe obale Tare ispod Starog mosta,
 - dalji razvoj sportsko – rekreativne zone na platou nekadašnjeg "Jalovišta",
 - uređenje Vidikovca "Tarski pogled",
 - uređenje izletničke staze "Tara ring",
 - kreiranje turističke ponude grada kroz unapređenje tehnologije.

BIJELO POLJE

- promocija turističke ponude Opštine putem sajta TO, društvenih mreža i digitalnog marketinga,
- održavanje press konferencija i saopštenja o aktuelnoj turističkoj ponudi,
- učešće na sajmovima za aktivni i outdoor turizam u Ljubljani, Minhenu i Beogradu,
- održavanje sastanaka sa lokalnim turističkim inspektorima i predstavnicima ugostitelja,
- vršenje prijave boravka stranaca,
- organizovanje događaja: Ušće fest i Regionalni sajam poljoprivrede i seoskog turizma,
- uređenje i promocija pješačkih staza,
- pružanje svih relevantnih informacija o turističkoj ponudi grada i dijeljenje promotivnog materijala svim zainteresovanim subjektima i turistima koji borave u opštini Bijelo Polje,
- organizovanje kulturnih manifestacija i događaja u gradu koji doprinose boljoj turističkoj ponudi grada kao što su: Festival Dramskih amatera CG i Internacionalni festival tamburaških orkestara,
- organizovanje kulturnih i muzičkih manifestacija „Jazz festival“ i „Ratkovićeve večeri poezije“,
- uklanjanje komunalnog otpada sa javnih površina duž magistralnog i lokalnih puteva,
- uređenje javnih površina (uređenje parkova, uređenje zelenih javnih površina i dr.),
- vršenje redovnih aktivnosti Službe zaštite i spašavanja opštine,

- pojednostavljene prelaska državne granice turista koji dolaze organizovanim turističkim autobusima a koji posjeduju spiskove putnika,
- dijeljenje flajera Uprave policije sa uputstvima o bezbjednosti saobraćaja,
- pružanje informacija na graničnom prelazu vezano za prijavu boravka,

PLJEVLJA

TO će za vrijeme trajanja ljetnje turističke sezone preduzeti sljedeće:

- održavanje manifestacija: *Biciklijada "Pljevlja 2023"; Dani humora i satire "Vuko Bezarević"; Šesti Old Tajmer skup; Brdska auto trka na Dajevića Hanu; Pljevlja shopping day & night; Noćni turnir "Baci drogu u koš"; Regionalna izložba meda, pčelinjih proizvoda i pčelarske opreme; Dani pljevaljskog sira; „Mural Fest“*,
- priprema i distribucija promotivnih materijala,
- učešće na turističkim sajmovima,
- sprovođenje medijske promocije i ažuriranje podataka vezanih za smještajne kapacitete,
- unošenje sadržaja na web portal: www.pljevlja.travel i stranice na društvenim mrežama o svim događajima, manifestacijama i atrakcijama na području Opštine.

BERANE

TO Berane planira organizovanje sljedećih manifestacija/događaja:

- „Limska regata“. **Rok:** IIQ,
- otvoreno prvenstvo u paraglajdingu. **Rok:** IIIQ,
- izložba „Oldtajmera“. **Rok:** IIIQ,
- „Šlaufijada“. **Rok:** IIIQ,
- internacionalna hidroavionska regata MonteAdria 2022. **Rok:** IIQ,
- aeromiting. **Rok:** IIIQ,
- „Beransko ljetno“. **Rok:** IIIQ,
- „Koncert za dan Opštine“. **Rok:** IIIQ,
- „Biciklijada“. **Rok:** IIIQ,
- „Thunder Fest“. **Rok:** IIIQ.

PLUŽINE

U planu je organizovanje sledećih događaja:

- otvaranje ljetnje turističke sezone. **Rok:** IIQ,
- obilježavanje dana PP „Piva“. **Rok:** IIQ,
- memorijalni turnir „Branko Bane Blagojević“ u futsalu i turnir u basketu. **Rok:** II- IIIQ,
- Prvomajski uranak na Zarisnik. **Rok:** IIQ,
- pivske večeri, uz učešće guslara i pjesnika iz Pive i KUD-a „Piva“. **Rok:** IIQ,
- obuka/časovi kajaka i kajakaške regate na Pivskom jezeru. **Rok:** IIQ,
- planinarski uspon na Maglič. **Rok:** IIQ,
- dani ribe i rakije na Pivskom jezeru. **Rok:** IIQ,
- muzički koncert na gradskom amfiteatru. **Rok:** IIQ,
- avio regata, slijetanja hidro-aviona na Pivsko jezero. **Rok:** IIIQ,
- „Pivska priča 2023“. **Rok:** IIIQ,
- pjesnički susreti „Pjesnička riječ na izvoru Pive“. **Rok:** IIIQ,
- tradicionalni planinarski uspon na Prutaš. **Rok:** IIIQ,

- večje pjesnika iz Pive, izložbe slika, dana lazara Sočice. **Rok:** IIIQ,
- Ilindarski narodni sabor na Trsi. **Rok:** IIIQ,
- koncert povodom Dana opštine Plužine. **Rok:** IIIQ,
- književni susret „Tara bez granice“. **Rok:** IIIQ,
- festivala folklor „Slađan Slađo Tijanić“. **Rok:** IIIQ,
- sabor izvornog pjevanja. **Rok:** IIIQ,
- planinarski uspon na Volujak. **Rok:** IIIQ,

ROŽAJE

- održavanje i popravka prilaznih puteva prema svim turističkim lokalitetima, prema izletničkim mjestima, eko katunima, etno selima, planinarskim domovima i ostalim turističkim atrakcijama,
- organizovanje manifestacija „Dani dijaspore“,
- obnavljanje signalizacije na svim pješačkim, biciklističkim i planinarskim stazama,
- izrada adekvatnog reklamnog materijala (brošure za aktivni odmor, planinarenje i dr.),
- redovno održavanje i obnavljanje inventara parka prirode „Brezovačko brdo“, kao i čišćenje i uređenje izletničkih mjesta i odmarališta na teritoriji Opštine,
- održavanje redovnih sastanaka sa svim subjektima koji se direktno ili indirektno bave turizmom.

PLAV

- sprovođenje digitalne promocije. **Rok:** IIQ,
- priprema promotivnog materijala,
- organizovanje manifestacija koje promovišu Plav kao destinaciju za planinare, biciklizam, rafting, učešće na Sajmu aktivnog odmora u Sloveniji. **Iznos planiranih sredstava:** 500,00€. **Rok:** IIQ,
- organizovanje akcije čišćenja grada. **Iznos planiranih sredstava:** 250,00 €. **Rok:** IIQ,
- organizovanje planinarskog pohoda na Tromeđu. **Iznos planiranih sredstava:** 1.500,00 €. **Rok:** IIQ,
- organizovanje biciklističke trke. **Iznos planiranih sredstava:** 1.000,00 € **Rok:** IIQ,
- održavanje Limske regate. **Iznos planiranih sredstava:** 1.000,00€ . **Rok:** IIQ.

GUSINJE

U nastavku slijedi pregled događaja koje planira da organizuje Opština u susret ljetnjoj sezoni:

- „**Gusinjsko ljeto**“ („Dani dijaspore“, „Zavičajni susreta na Ali-pašinih izvorima“, Gusinje Etno fest, „Dani otvorenih vrata Gusinjske Etno sobe“, tradicionalni turnir u malom fudbalu „Elmaz Mazo Čekić“ i dr.),
- akcija čišćenja grada. **Rok:** II -IIIQ,
- biciklistička trka „Osmica“, rekreativna šetnja „Zemlja đe izviru bajke“ i rekreativna biciklistička tura „Ulicom vjetra“. **Rok:** IIQ,
- evropsko prvenstvo „Sky running Prokletije 2023“. **Rok:** IIIQ,
- „Prokletije trijatlona 2023“. **Rok:** IIIQ,
- „OFF Road Prokletije“. **Rok:** IIIQ,
- „Hamdova staza“. **Rok:** IIIQ,
- „Eko kamp Prokletije“. **Rok:** IIIQ,
- Sajam domaćih proizvoda i tradicionalne hrane „Dobro, bolje, domaće“, **Rok:** IIIQ,
- „Dan ćilima Granaša“, **Rok:** IIIQ,
- „Dan dijaspore“. **Rok:** IIIQ,

- „Kajaking 2023“ i „Kanjoning 2023“. **Rok:** IIIQ.

PETNJICA

- sprovođenje aktivnosti na rješavanju infrastrukturnih pitanja u ruralnom području,
- registracija seoskih domaćinstava,
- sprovođenje aktivnosti na afirmaciji i razvoju ruralnog turizma.

ADRIJEVICA

Turistička organizacija Andrijevica u saradnji sa Opštinom u 2023. godini, u okviru svoje nadležnosti koje su usmjerene na obezbjeđenje uslova, koji će doprinijeti nesmetanom odvijanju i unapređenju ljetnje sezone, učestvovalaće u organizaciji sledećih događaja:

- tradicionalni narodni sabor,
- dani paraglajdinga,
- dani pčelara,
- međunarodna Limska regata,
- „Spasovdanski sabor“,
- Vidovdanski noćni turnir u malom fudbalu,
- „Dani meda i rakije“ ,
- književne večeri, turnir u malom fudbalu, likovne izložbe, međunarodne smotre folklor, međunarodno takmičenje u fly-fishing ribolovu, „Dana maline“,
- Dan opštine Andrijevica,
- planinarski uspon na Vasojevački kom „Vera Vincek i Pavle Milosevic“. **Rok:** IIIQ,
- takmičenja u cross country letjenja paraglajderom „Komovi XC“. **Rok:** IIIQ,
- biciklističke trke i prirodnjački kamp „lost in The Woods“,
- međunarodni susret planinara na Štavnoj,
- izrada reklamnog materijala,
- sajamski nastupi u regionu i promocija turističkih potencijala Opštine.

ŠAVNIK

- postavljanje info tabli, na području kanjona Nevidio, ili ka drugom bitnom turističkom obilježju, na mjestima gdje iste ne postoje, izrada u 3D formatu natpisa opštine,
- postavljanje digitalne interaktivne mape na sajt TO, Digitalna mapa na najbolji način predstavlja sve lokalitete opštine Šavnik, turističke, kulturno-istorijsko nasljeđe, ugostiteljske objekte, staze i sve lokacije koje čine turističku ponudu opštine,
- promovisanje turističke ponude Opštine , kroz objavljivanje raznolikog foto i video materijala,
- izrada i distribucija promotivnog materijala sa sadržinom tekstualnog dijela, sa fotografijama kanjona Nevidio, zanimljivostima i karakteristikama Šavnika, kulturno-istorijskog nasljeđa i dr.,
- učešće na sajmovima turizma, u saradnji sa NTO CG,
- vođenje evidencije o broju prolaza turista kroz kanjon Nevidio,
- organizovanje koncerta na trgu Matije Jakića,
- organizovanje prvenstva Crne Gore u brdskim trkama.

4. ZAKLJUČNE NAPOMENE

U cilju dalje revitalizacije sektora, kao i uspješnosti predstojeće ljetnje sezone 2023. godine, aktivnosti treba da budu orjentisane na nastavak kontinuiranog i sinergijsko djelovanja svih stejkholdera. Osim planiranih aktivnosti, ovo podrazumijeva i rešavanje izazovnih ad-hock situacija.

U smislu povećanja finansijskih efekata u odnosu na prethodni uporedivi period, uspješnost turističke sezone zavisiće od boljeg pozicioniranja destinacije na visokoplatežnim tržištima. U tom smislu, neophodno je definisati nove turističke proizvode, shodno tražnji visokoplatežnih gostiju, inicirajući povećanje njihove potrošnje, kao i duži boravak na destinaciji. Dakle, dominantna ciljna grupa treba da budu turisti koji troše više i ostaju duže u Crnoj Gori.

Neophodno je i intenzivnije povezivanje lokalnih turističkih organizacija, kao kreatora mikro turističkih proizvoda, sa NTO CG, kao glavnog aktera promocije destinacije. Naime, mikro turistički proizvodi, uključujući i one koje kreiraju LTO-i, dio su cjelokupne turističke ponude koju treba promovisati kroz superiorne kanale digitalne komunikacije.

Treba skrenuti pažnju i na turbulentnu političku scenu koja, u miljeu nepovoljnih geopolitičkih dešavanja koja utiču na turističke tokove, može dodatno suzbiti očekivane turističke prihode. Trenutna politička situacija, definitivno predstavlja veliki izazov u uspješnoj realizaciji predstojeće turističke sezone, imajući u vidu da je turizam sinonim za odmor i opuštenost. Ovo se posebno odnosi na turiste iz Zapadne i Sjeverne Evrope. Prilikom odabira destinacija, faktor sigurnosti destinacije nalazi se visoko na skali njihovih prioriteta.

Dakle, uvjereni smo da predstojeća turistička sezona predstavlja faktor daljeg ekonomskog rasta i povećanja standarda lokalnog stanovništva, kao i satisfakcije turista.